

Vi jages som fredløst vildt, sier fru Øyvor Hansson

ØYVOR HANSSON

Det negative og det objektive vitneprov i Tråenkapitlet

O.r. sakfører Fyhn gikk
den enkle sannhet etter
i sømmene

For lagretten skulle avsi kjennelse om Harsems utsagn i Tråenkapitlet måtte ansees å fylle krav til sannhetsbevis —, holdt hans forsvarer o.r.sakf. Halvdan Fyhn et overbevisende og opplysningsvekkende innlegg om det negative og det objektive vitneprov. At innlegget var epokegjørende vises best ved at det overhode ikke ble referert i pressen! Det ble derimot statsadvokat Dorenfeldts innlegg, hvis jevne fortreffelighet ikke stemplet det for uddeligheten. Han tok intet hensyn til den fundamentale vesensforskjell mellom vitners prov som intet har sett, og vitner som har sett klart og konkret med en vrimmel av troverdige detaljer. Herr Dorenfeldt må roses for sin erlante begavelse, når det gjelder å skaffe sig en lydig presse og lydhørhet på dømmende hold! I små uoffisielle konferanser for lærvillige, unge journalister dem-

«Der står den mann som er skyld i min tilstand» sier hun, og peker på overlæge Hatlehol

De norske offisersfanger i Buchenwald fikk så mange matpakker at de sendte mat hjem til sine barn i Norge.

Etter manges mening har fru Øyvor Hansson gjort det godt i lagmannsretten. Hun taler distinkt, uhysterisk og med selvs opplevelsens troverdighet. I det dramatiske møte med dr. med. overlege Rolf Hatlehol virket hun sterk, og hun hadde grunn til det, hennes helberd ble nemlig ødelagt i fengslet. I sin bitre «nasjonale» holdning sto overlegen ved hennes sykeseng, sa hun uten å tale til henne. Dagbladets Hagelund refererte utmerket hennes innlegg, og overalt har hennes ord om fru Forbeck virket. Det var stille i rettsalen da hun fortalte at fru Forbeck ble revet bort fra sitt 9 måneders barn og dertil små tvillinger og brøt talt satt i fengsel. Til denne forklaring hadde selveste Dorenfeldt intet å si. Vi har ikke lov til å tro noe, slik som alt nå ligger an, men umulig ville det ikke være om Dorenfeldt her viste litt ridderlighet. Vil han noensinne slippe den store varme inn i hjertet og den overlegne kulde inn i hjernen —, som bannlyser heyn og krisejuss?

Det ble røre i salen, da hun forklarte at hennes daværende mann, som var offisersfange i Buchenwald, fikk så mange matpakker at han sendte mat hjem til sine barn. Her innskjøtt lagmann Lunde, at det var i sannhet en ny og interessant opplysning om kostholdet i Buchenwald.

Forøvrig er å bemerke at alle vitneprov i kostholdkapitlet har gitt Harsem avgjort medhold. Særlig over bevisende virket Forbundssekretær Helge Grønstad, tidligere minister Eyvind Blehr, tidligere ordfører Lærum, redaktør Thorstein Lange, den unge Neumann og Jevanord m. fl.

Det som lagmannen synes å ha va skeligst for å fordøye, er at myndighetene bevisst skulle ha hensatt fangene i den såkalte hungerterror. Men dette var jo den importerte oppskrift for oppgjøret! Den ulovlige unnskyldning er jo de hektiske dager». Vi gjengir her endel av de opplysninger fru Hansson kom med i sin forklaring:

— Jeg har i min artikkel om Dietrich Hildisch ikke nevnt et eneste navn på de menn som jager oss som fredløst vilt like inn i døden, sa Øyvor Hansson i sin forklaring.

— Min artikkel «På lille-Oust» ga bare en blek avglans av den lidelse som Hildisch og hans familie måtte gjennomgå. Og jeg forstår statsadvokaten slik at han akter å dokumentere tiltalebeslutning mot Hildisch. Statsadvokaten mener altså å ville svarte denne hedersmann overfor offentligheten.

Øyvor Hansson sa videre at myndighetene ikke brydde seg det min-

— Min venn, Dietrich Hildisch, fortalte meg at De opptrådte uenkelig overfor ham, likeså uenkelig som De opptrådte overfor meg, hr. professor!

Hatlehol: — Jeg kan ikke huske at denne damen var innlagt på min avdeling!

— Fru Hansson: — Det kan jeg levende tenke meg. Han sto engang ved min seng og så ikke på meg i det hele tatt!

Øyvor Hansson peker på overlægen og sier:

— Der står en av de menn som er skyld i min tilstand i dag. Han sendte meg tilbake til fengslet med en morgentemperatur på 38. Jeg er blitt gjort til invalid av myndighetene og har forsøkt å få resten av erstatningssak, men det kunne ikke gjøre fra fengslet. Og når jeg nå ser overlæge Hatlehol, er han som en sending fra himmelen. Det går en nemesis gjennom livet!

Fru Hansson vil så fremlegge en erklæring om sin egen sykdom — men statsadvokaten protesterer.

— Den erklæring har ikke noe med denne saken å gjøre, sa han.

Fru Hansson: — Det har ikke med Hildisch-saken å gjøre. Dietrich Hildisch er død, men jeg lever. Jeg taler for de døde!

Alex nedlegger forbud.

Vår medarbeider og uforferdede stridsmann Alexander Lange, er en meget beskjeden person. Nå har han av ren beskjedenhet forbudt oss å bringe noe referat av hans personlige forklaring og dueller med motstanderen statsadvokat Dorenfeldt, som i parentes bemerket er meget flink til å få endel til å glemme at han er part i saken.

Lange vil heller ikke at vi skal nevne at lagmann Lunde lar ham spille på diverse strenger, og at lagretten illuminerer hans liv med et humanistisk glimt i sine strenge dommer. Han forbyr oss likeledes å nevne sin inntrengende konversasjon med direktør Fredrik Blom (DNOF) i lagmannsretten om visse ting.

— Det er nok for meg, sier han, at jeg får fullt hus og advokat Annæus Schjødt som tilhører. Jeg syntes å se at også han hadde en kjenners ubeskrivelige blink i øyet. Og husk på, sier Lange og han kniper igjen øyet. Den store døde statsperson ville at vi ikke skulle hate noen!

Så får vi lov å nevne, at det var en tragisk omstendighet og tilfældighet at advokat Gunnar Mellbye kom i skuddlinjen da Lange etter to års forarbeide fant det nødvendig å provosere det offentliges behandling av Hildischkomplekset.

— Jeg ville da ikke på noen måte injurere Gunnar Mellbye, sier Alex og han er meget alvorlig, ja, så alvorlig at selv Dorenfeldt må tro ham.

Forøvrig priser han i høye toner dommer Bjørtuft i Trondheim, som dømte ham slik at dommen ingen bitterhet eller smerte etterlot seg i sinnet hans. Han kan ikke glemme denne dommer, som skrev så vidunderlige premisser, og som hadde fulgt hans henstilling om ikke å odellegge hans liv med en frifinnelsesdom.

Alex kan heller ikke glemme at han i selveste 8. Mai dristet seg til å bestemme dommer Didriksen for hans skyldige ledelse av den rettslige forundersøkelse, men som den beskjedne og samvittighetsfulle mann Alex er, ber han oss om å dempe litt

«U. S. Go Home!»

Økende anti-amerikansk stemning i Vest-Europa Amerikansk journalists erlæringer fra studieopphold i England, Frankrike og Vest-Tyskland

Norske aviser er som regel meget taktfulle når det gjelder våre vestlige venner. Leserne forskånes for meget som kan virke ubehagelig og kanskje gi dem inntrykk av ikke alt er herlighet og glede i de vestlige demokratier, som av og til skjer det et penneslipp som får en til å glippe med øynene. Forfatteren Johan Borgen har gjestet Paris etpar uker, og wenn jemand eine Reise tut, dann hat er was erzählen. I et reisebrev til Dagbladet 4. april skriver han bl. a.:

Men på alle svaberg og klipper er det malt med store, klossede bokstaver «U.S. Go Home!» Det er nok myntet på organisasjonen SHAPE med dens mange uniformerte og sivile funksjonærer. Den er ikke elsket av folket, denne institusjonen — og, uansett politisk grunnsyn, irriterer den og vekker minner. Og det fortelles, at denne stadige hakkingen også går amerikanerne på nervene. — Det er også begynt å irritere amerikanerne alltid å være skyteskive for morsomheter som sånne rike, klønete turister som gjør de gale tingene og betaler dyrt for dem. New York Herald Tribune er begynt å offentliggjøre lister over billige restauranter i Paris, hvor amerikanerne kan spise og leve som franskmenn.

Dette er Borgens erfaringer fra Frankrike i disse dager. Den som le ser utenlandske aviser, vil vite at uviljen mot amerikanerne er i sterk stigning i de store vest-europeiske land. Den kjente amerikanske journalist Marvin Stone har nettopp tilendebrakt en flere måneders stu-

diereise i Vest-Europas nøkkelstater og lagt fram sine erfaringer i en meget inngående og interessant artikkel som også norske lesere fortjener å få kjennskap til.

— De amerikanske soldater i Europa har nå vanskelig for å bli tatt som de «goodwill-ambassadører» armeen gjerne vil de skal være, skriver han bl. a. Det beror på at mange europeere ikke vil gi dem en sjanse. Det beror også på at en viss prosent — om enn liten — hadde gjort klokest i å bli hjemme.

På en rekke steder, særlig hvor det finnes et større antall USA-soldater, står de anti-amerikanske følelsene på grensen til forbitring. En flere måneders studiereise som jeg har foretatt i Vest-Europas tre nøkkelstater — Tyskland, Frankrike og England — har vist at USA-soldatene er blitt den spesielle skyteskive for den stadig voksende amerikanskfiendtlige innstillingen.

Hva er årsaken til denn uvilje? Man kritiserer at mange amerikanere forsøker å opptrø som «herter», og man tror at USA har kjøpt sin makt ved hjelp av den allmektige dollar. De amerikanske soldater opptrer som det faller naturlig for dem som medborgere i et land med verdens høyeste levestandard, og dette framkaller lett misunnelse og harme hos de europeere som ikke nyter en slik standard.

Årsaken er ikke at soldatene har en særlig dårlig oppførsel. De oppfører seg som regel ordentlig med unntak av et fåtall — den fatale prosent døgnikter som finnes i enhver stor organisasjon, militær som — Forts. fra side 4. —

Polens nye demokrati All makt i hendene på 15 mann

Polen har fått en ny forfatning nå i vår og den minner meget om den sovjetrussiske. Den bekrefter og godkjenner Sovjetunionens annekasjon av de østlige polske områder, som den røde hær rykte inn i, da Tyskland og Russland kjempet som allierte mot Hitler og Stalin. Det er at det ikke lenger skal eksistere noen polsk president. Han erstattes av et råd etter sovjetmanntone og dette råd

ner det nødvendig. Folket har rett til å danne politiske foreninger, men bare «under det kommunistiske partis førerskap».

En forskjell mellom de to foreninger er at polakkene garanteres adgang til en begrenset eiendomsrett. Dessuten betyr det i forfatningen at man garanterer alle polakker arbeid, betalt ferie, fri lægebehandling og andre sosiale goder. Religionsfrihet ga-

ke stemplet det for udødeligheten. Han tok intet hensyn til den fundamentale vesensforskjell mellom vitners profesjonelle og saklige og vitner som har sett klart og konkret med en vrimmel av troverdige detaljer. Herr Dorenfeldt må roses for sin eminent begavelse, når det gjelder å skaffe sig en lydig presse og lydhørhet på dømmende hold! I små uoffisielle konferanser for lærvillige, unge journalister dømmer han et visst organ til en altfor tidlig død. Herr Dorenfeldt vil komme til bladet i sin sorte kappe og sitt tillært kontante vesen og legge dette aviskræ i ruiner, for andres mening er ikke så yndet i den Dorenfeldtske juss. Men det er farlig ikke å måtte anstrenge sine gaver til det ytterste for å vinne pressens og rettens øre. Det slapper den stolte gestalt i lengden og utsetter den for toreadorstøtet og som Halfdan Fyhn leverte i sitt granitpråk om dem som ikke hadde sett — og de som hadde sett — den teologiske kandidat med angstens symbol i sin høyre hånd. Den som ser en ting må i bevisbedømmelsen overvelde den som ikke ser. Han gikk denne enkle sannhet så overbevisende etter i sømmene, at hun overbevisende stort. Taket i rettssalen hevet sig med ti meter. Jon Skeie smilte ned fra sin himmel. Man savnet bare herr Andenæs fra det juridiske fakultet, eller den dristige prof. dr. jur. Kristen Andersen, dette artistiske innslag i fakultetet som har våget å skrive et forord til Håkon Meyers edle og store bok — «Ett annet syn».

Fyhns foredrag midt i det levende og kjempende rettsliv i Norge, i Eldsvating lagmannsrett, hadde fortjent den skjebne å bli lærestoff for juridiske studenter i bevisdommelse. Det var ekte demokratisk, fordi det kunne forstås av en hvil-

vor Hansson i sin forklaring. — Min artikkel «På lille-Oust» ga bare en blek avglans av den lidelse som Hildisch og hans familie måtte gjennomgå. Og jeg forstår statsadvokaten slik at han akter å dokumentere tiltalebeslutning mot Hildisch. — Statsadvokaten mener altså å ville svarte denne hedersmann overfor offentligheten.

Øyvor Hansson sa videre at myndighetene ikke brydde seg det minste om de henstillinger om løslatelse av Hildisch som kom fra dr. Leikvam og dr. Gordon Johnson. Fru Hansson kunne heller ikke forstå at statsadvokaten ville trekke henne til ansvar for det hun hadde skrevet. Det ville vært rensligere å ha latt henne være i fred.

Hildisch's datter ble revet vekk fra sine barn, hvorav den yngste var 9 måneder, sleer Øyvor Hansson videre.

Statsadvokaten: — Opplyste hun ikke at hushjelpen var hos barna? Jeg vil selvfølgelig ikke påstå at en hushjelp er det samme som en mor!

Fru Hansson: — Tenk så elskverdig. Hva ville De ha sagt, hr. statsadvokat, hvis Deres barn bare ble overlatt til hushjelpen, og Deres kone revet vekk?

Overlege professor Rolf Hatløhl er neste vitne. Vitnet forteller at generaldirektør Hildisch ble grundig undersøkt på Ullevål sykehus. Disse undersøkelsene var så grundige at en kunne utelukke at Hildisch var mishandlet i fengslet. — Han opplyste selv at han hadde pådradd seg lyskebrokk i 1943. . . .

Øyvor Hansson reiser seg: kensomhelst lagrett som ble instruert om det positive syns gjennomslagskraft mot de teologiske syner, spøkelses-, angst- og stabbursnekkelteorier.

70 mill. kr. ikke betalt til landssvikoppgjøret

Mesteparten må avskrives

Under landssvikoppgjøret er det ved dom eller forelegg utferdiget erstatning, bøter og inndragning til et samlet beløp av 289 millioner, opplyser direktør Gulbranson i Erstatningsdirektoratet til VG. Fra dette beløp fragår det ca. 19 millioner. Det er reduksjon som følge av død, benådning, ettergivelse eller akkord. Det gjenstår da ca. 70 millioner som det ikke har vært mulig å få inn ennå og som det heller neppe lykkes å få tak i.

Erstatningsdirektoratet skal oppføre 1. juli. En kommisjon har fremmet et forslag om dette for Justisdepartementet, men Stortinget har ennå ikke behandlet saken og tatt den endelige avgjørelse. De saker som står igjen etter den dato, vil bli fordelt blant påtalemyndighetene rundt i landet unntatt bobehandlingen som skal legges inn under skifterettene.

Direktør Gulbranson forteller at det er inndragningsposten som viser størst forskjell mellom det utferdigede beløp og det som er kommet inn. Ved dom og forelegg skulle inndragningene beløpe seg til 164 millioner. Bare 72,6 millioner er kommet inn

hittil. Det er helt på det rene at en meget stor del av det som ennå utestår, ikke vil komme inn. Det skyldes at inndragningsbeløpene var basert på tyskerfortjenesten uten hensyn til de keltet formuessstilling. Og i mange boer er det millionbeløp det ikke fins dekning for.

Ved dom er det utferdiget erstatninger for 73 millioner kroner. Det er innbetalt 57. Ca. 10 millioner av det utstående beløp vil man ikke kunne få inn. Det er fortrinnsvis erstatninger fra nazister som satt i meget høye stillinger, slike som Quisling, Hagelin, Whist, Stang og andre.

Ved forelegg og dom ble det utferdiget bøter for 51 millioner kroner og av dem er det inngått 45. Av de 6 millioner som ennå utestår er størsteparten småbøter, og en del av dem er uerholdelige.

Stort sett har det gått forholdsvis lett å få inn pengene. Man har hatt tilfelle hvor folk med fast eiendom har nektet å betale, men truselen om at man ville gå til tvangsauksjon i slike tilfelle har hjulpet selv om det er en løsning man nødig tyr til.

na ser overløge Hatløhl, er han som en sending fra himmelen. Det går en nemesis gjennom livet! Fru Hansson vil så fremlegge en erklæring om sin egen sykdom, — men statsadvokaten protesterer. — Den erklæring har ikke noe med denne saken å gjøre, sa han. Fru Hansson: — Det har jeg med Hildisch-saken å gjøre. Dietrich Hildisch er død, men jeg lever. Jeg taler for de døde!

SKANDINAV!

Den svenske forfatter Ivar Lo-Johannsson, som har vært på reise i Italia forteller: — Jeg har sjelden følt meg så stolt som da jeg en dag i Rom så en hest som ble meget brutalt behandlet og som en slags trøst gikk hen og ga den et eple. Kvikken betraktet meg ironisk og sa med et jeip: Skandinav!

Sensasjonelle rykter om Sovjets planer i Midt-Østen

Tysk general har som oppgave å reise den arabiske verden mot USA og England

Han råder over en hær på 40000 mann — deriblant en stor del av sine SS-offiserer

Paris: Privat til «8. Mai».

Meldinger fra Kairo forteller at tre tyske vitenskapsmenn, som er eksperter på raketvåpenets område, er forsvunnet fra Egypt, der de for noen tid siden ble arrestert mistenkt for å ha solgt militære hemmeligheter til en fremmed makt.

To av vitenskapsmennene og deres kvinnelige sekretærer har forlatt landet, men den tredje —, en dr. Fralsaldi, blir nå jaget av det egyptiske politi.

Wafdregjeringen under Nabash Pascha lot for et år siden — i all hemmelighet et selskap tyske raketeksperter komme til Egypt, de kom fra Hamburg. De kom inn i landet med falske legitimasjonspapirer, og de fikk sine verksteder og laboratorier i et stort bilfirmas lokaler, og hvor de satte igang arbeidet med å utruste Faruks arme med raketvåpen.

Tyskerne ble godt lønnet, og de bodde meget luksuriøst i villaer. Tilsynelatende hadde de vitgående fullmakter i sitt arbejde, samtidig som de var ansvarlig bare overfor krigsministeren. Etterhånden oppsto det imidlertid missnøye blant endel av tyskerne, og flere forlot Egypt. Blant de som ble igjen var sjefen Fullner, som under krigen tjenestgjorde ved raketbasen i Penemünde.

For noen tid siden ble de som var blitt igjen i Egypt arrestert — og de ble holt i fengsel i fire dager — og deretter satt i husarrest. For to uker siden forsvant Fullner ganske plutselig — straks etter forsvant også de andre tyskere.

Tyskernes forsvinnen har nå satt fart på ryktene, og ifølge bladet Empire News, skal det være sensasjonelle ting, som er kommet for en dag.

net hans. Han kan ikke glemme den som kommer, som skrev så vidunderlige brev, og som hadde fulgt hans henstilling om ikke å ødelegge hans liv med en frifinnelsesdom.

Alex kan heller ikke glemme at han selveste 8. Mai dristet seg til å berømme dommer Didriksen for hans henstilling om ikke å ødelegge hans liv med en frifinnelsesdom. Alex er, ber han oss om å dempe litt på den takken for offentligh.s skyld. Han vil nemlig ikke at hans takk skal skade den skarpe og hjertevarme dommerprofil i de frelstes leir.

Såvidt vi kan forstå har ikke Lange noe imot en knallende dom. Hovedsaken for ham er at han får lov til å vareta Jon Skeies lesning av loven og en stor norsk industribygers tarv. Han mener også at vi plikter å kjempe for det vi har kjørt — inntil vi dør — trette og lykkelige.

Polen har fått en ny forfatning nå i vår og den minner meget om den sovjetrussiske. Den bekrefter og godkjenner Sovjetunionens annekasjon av de østlige polske områder, som den røde hær rykte inn i, da Tyskland og Russland kjempet som allierte mot Hitler. Det er i forfatningen at det ikke lenger skal eksistere noen polsk president. Han erstattes av et råd etter sovjetmønster, og dette råd har en president, to visepresidenter, en sekretær og elleve andre medlemmer.

Et studium av den nye forfatning viser at disse femten menn blir de virkelige herrer i Polen. Rådet skal fortolke lovene med binnende virkning for hele samfunnet. Det har makt til å erklære krig, avslutte internasjonale overenskomster og innføre unntakelsestilstand, hvis det fin-

ner det nødvendig. Folket har rett til å danne politiske foreninger, men bare under det kommunistiske partis førerskap.

En forskjell mellom de to foreninger er at polakkene garanteres adgang til en begrenset eiendomsrett. Dessuten heter det i forfatningen at man garanterer alle polakker arbeid, betalt ferie, fri løgbehandling og andre sosiale goder. Religionsfrihet garanteres også, og det ser ut til at kirken i dette sterkt katolske land er blitt mindre undertrykket enn i andre østeuropeiske land.

Men — kommunistisk er landet blitt og underlagt enevelldige menn. Og for dette lands skyld satte vestmaktene hele den annen verdenskrig igang. Så sa de i alle fall, da de begynte.

Blir Taft og ikke Eisenhower nominert?

Og vil Truman la seg stille for at Taft ikke skal bli valgt?

London: Privat til «8. Mai».

Den tidligere britiske statsminister Clement Attlee, som nettopp er kommet tilbake fra et lengere besøk i USA, er overbevist om at republikanerne tross alt vil nominere senator Taft og ikke general Eisenhower som sin kandidat på landsmøtet i juli. Hvis dette skulle skje, vil demokratene øve et voldsomt press på Truman for å få ham til å stille seg en gang til, da man er bange for at Taft vil bety en ulykke for USA i utenrikspolitisk henseende. Alle sjanser taler for at Truman vil la seg nominere for å hindre at Taft blir valgt, og det er også overveidende sannsynlig at Truman ville bli valgt hvis hans motstander var Taft. Nombæres derimot Eisenhower av republikanerne, vil Truman ikke stille seg påny.

Hvor bærer det henn

Er Harsems påstand riktig — hva da?

I anledning av de forskjellige fengselsfunksjonærs beedigelse i Harsemsaken —, at de ikke hadde sett cand. theol. Traaen bære pistol, har Harsem innlevert til protokoll, at disse fengselsfunksjonærer etter Harsems mening på den tid ikke tjenestgjorde i Akebergsveiens fengsel.

DET ER SAGT:

Tidligere stortingsmann, disspasjør Henrik Ameln, skriver i en artikkel Stortingsflertall og Flertallsparti i Morgenbladet nr. 73 1952 bl. a:

Det er den røde fare, som snart i Sovjets skikkelse, snart i kongelige femtekolonner, snart i kongelige sosialistregjeringer, — fungeren de som rødhettes bestemor — som truer, undergraver eller bak demokratisk fasade lammer de samfunnslivsnerver som i hundreåret 1814—1914 har gitt verden fred, frihet og fremgang som aldri før.

synes å ha uforminsket vitalitet og fantasi, leder nå fra sin villa i Kairo den «nordafrikanske befrielseskommite», som for øyeblikket er i sterk virksomhet i Tunis. Det påståes at han flere ganger i måneden med et tjeckisk fly besøker Schoerners hovedkvarter. Stormuftin, som befinner seg i exil i Karadu og er sambandsmann mellom Sovjet og Wafdpartiet, skal sammen med Abd El Krim foreta en oppdeling av Egypt og de omkringliggende områder, når disse kommer inn under kommunistkontroll, forteller Empire News.

VI SVARER:

Hvis noen sier at vi driver for mye svartmalning, så svarer vi: Man maler ikke fanden i morgensolens gull, like lite som et svin i rosenrødt.

Er det sandt?

Den russiske folkekommissær Lunatscharsky sa i sin tid følgende: «Om jeg i dag utferdiger en ordre om at alle borgere skulle henges, ville de imorgen stille seg i kø foran galgen.

Dette kan godt overføres på norske forhold. Overfor den gjenomgripende revolusjon i næringsliv og økonomi, som foregår midt for øynene på oss, ser det nærmest ut som om massen av næringslivets menn med de mange funksjonærdirektører i spissen, stiller seg under galgen uten å kny. De synes ikke lenger å ha hevnemotiv til positiv opposisjon.

Det sees kanskje best av oss, som er satt utenfor og som på det felt ikke har noe å skulle ha sagt.

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvenåbe

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Boomerangen har nådd sitt mål!

Det var mange underlige gaver, som Londonregjeringen hadde med seg da den sommeren 1945 vendte hjem etter 5 års opphold vesterut, mens folket måtte klare brasene så godt det kunne uten sin marxistiske barnepike. Men så hadde de landflyktige radikaler heller ikke ligget på latsiden. Ganske tidlig begynte de å legge sine planer uavhengig av og på tross av de såkalte «borgerlige», som hadde slått følge med dem og som senere hen ennog skrøt av det strålende samarbeide.

Først og fremst planla marxistene en forankring av makten. Det skjedde gjennom fellesprogrammet, som bastet og bant de naive borgerlige amatørpolitikere. Dernest sikret de seg et slags flertall blant velgerne ved å frata alle NS-folkene stemmeretten, mens alle de trofaste tyskerarbeidere ble tatt under deres beskyttende vinger. Alt dette skjedde i forståelse med de «borgerlige» blant flyktingene. Det var plan og velberegnet taktikk i alt som ble forberedt, og når så marxistene kom hjem, klaffet alt sammen.

En av dem, som vendte hjem, var prisdiktatoren Thagaard. I 25 år hadde han ventet på sin store triumf. Allerede i 1918, seksten dager etter våpenstiltstanden, kom det første forslag til varig kontroll med næringslivet, i 1926 kom Trustloven og høsten 1939 og våren 1940 de provisoriske anordninger om priser og prisregulering. Så kom okkupasjonen, og Thagaard så sin sjangse. 12. september 1940 fikk han gjennomført anordningen om prisdirektoratet med diktatorisk makt, og den ble tre måneder senere godtatt av selveste Terboven. Og hva de fleste vel har glemt: Under tysk medvirkning holdt Thagaard 13. og 14. mai 1941 sitt store prismøte i Oslo med seg selv som en av hovedtalerne — den annen var Oberlandesgerichtsrat dr. Bernick Her befestet Thagaard på ny sin makt midt i blant ck.kupantene, som velsignet den store radikaler. At hr. diktatoren senere tok sine papirer med seg og dro til London, er en historie for seg — det gjalt jo i siste omgang å komme på den riktige siden. Men på «frigjøringsdagen» i 1945 brakte han det norske folk sin store gave i form av den såkalte Lex Thagaard, om hvilken det er sagt at intet folk utenfor diktatorstatene er så bastet og bundet som de norske. Dette foregikk i fellesprogrammets tegn og i full belysning. Og suksessen har vært så stor at Thagaard og hans marxistiske venner nå har tatt skrittet fullt ut og fremlagt forslag til permanent prislov utfyllt med en rasjonaliseringslov — altså det siste og avgjørende skritt. Dette forslag, som vi kjenner bare fra en skrekkslagne presseres referater, betyr en fullstendig økonomisk revolusjon, som ikke bare bryter grunnloven og eliminerer stortingets makt ytterligere, men som med ett slag vil gjennomføre det økonomiske diktatur lagt i ukontrollerbare hender. Ja, de skrekkslagne, som ser seg omringet på alle kanter, antyder som en redning at loven er av den art at den burde gjøres til gjenstann for en internasjonal faglig debatnt. Der har vi den første boomerangen, og vi tillater oss å minne om hvorledes de nå så skrekkslagne reagerte spontant da vi begynte å tale om å forelegge det politiske rettsoppgjør for upartiske utenlandske sakkyndige. Og det pekes ennvidere på, at den nye administrasjons konkrete og vilkårlige skjønn i næringslivet — vitale saker kommer til å erstatt den hittil høvedede fortollning av generell lov. Ja, det pekes ennog på, at loven må være gitt før den handling som den skal ramme og at loven skal være lik for alle og dommerne upartiske. Det er boomerang nummer to. Vi minner om landssvikanordningen og landssvikloven med tilbakevirkende kraft, som ble godtatt av alle de forfjamsete politikere. Døngang var alt vel og bra, men nå, når de nye diktatorer trækker i deres sirkler, skriker de opp og roper på politiske førere! Det er imidlertid for sent. Boomerangene har øvet sin virkning, og vi som

Historisk supplement

Hr. redaktør!

Under henvisning til Deres redaksjonelle artikler om Londonregjeringen og de forberedelser som de landflyktige gjorde til sin hjemkomst vil jeg som utenforstående be om plass for et lite supplement. Det gjelder det nå forsvundne parti Frisinnede venstre.

Dette parti ble dannet i 1908 som en motvekt til det gamle venstres svik overfor det virkelige frisinne, og dets første menn var Chr. Michelsen og Abraham Berge. Mange gode menn — og ikke å forgleme kvinner fulgte dem. I årene som kom, øvet dette parti atskillig innflytelse på norsk politikk og en av dets ledende menn var statsminister Wollert Konow (SB) og senere også Wollert Konow (H). I vår by hadde partiet gjennom mange år stor innflytelse, men en ubegavet ledelse av partiets blad og mangelen på ledende menn medførte at partiet etterhånden gikk tilbake og tilslutt gikk opp i høyre. Slik var det vel også i Oslo, hvor «Tidens Tegn» vinglet snart hit og snart dit og var iver kontakt med det frisinne, som virkelig en tid fantes rundt omkring i landet. Det eneste blad som holdt en ren linje var «Dagsposten» i Trondheim med dets redaktør, Johannes Knudsen, som hadde fulgt partiet fra dets stiftelse. «Dagsposten» var et viktig og selvstendig organ med overveldende innflytelse særlig i byen Trondheim og for så vidt en torn i øyet både på ettermiddagsavisen «Arbeider-Avisa» og på høyres organ, «Adresseavisen». Okkupasjonen medførte at dette store blad var det første som med maktspill ble gjort til organ for NS. (Senere fulgte alle de andre). Og her var det et godt påskudd for London-spekulantene til å forberede et kjøp. De bestemte å likvidere «Dagsposten» og det var en av de første handlinger i nordenfjells, da frigjøringskrigen kom. Bladet ble stoppet og redaktøren satt i konsentrasjonsleir. Det fortelles at bladets eiere gjorde et forsøk på å rekonstruere bladet, men manglet en virkelig leder, og dermed var også det frisinnede venstres dager talte. Jeg har gjort forsøk på å etterlyse partiet her i Bergen, men forgjeves. Og mine henvendelser til Trondheim har vært resultatløse.

Dermed har norsk politikk mistet noe av sitt salt og trønderne et våkent og uredd organ. Dem om det, men jeg, som i dag ikke kan finne plass i noe parti, vil i hvert fall få benytte anledningen til å til disse minneord, idet jeg ved Deres blads politiske artikler har fått en liten påminnelse om det som en gang va.

Det er således mange utenfor NS som i dag er partiløse og som venter på noe nytt. Men vi har ikke noen Chr. Michelsen eller noen Abraham Berge og heller ikke noen ledende menn her i byen som Joh. Svendsen, direktør Hoel, Campbell Andersen og Fredrik Konow til å ta fatt. I Oslo er sikkert alle de frisinnede døde, og i Trondheim antar jeg som sagt uten etter-

Pauline Hall som symbol

Artikkelen om Pauline Halls skrivelser mot den italienske dirigent var et ord i rette tid. Det er nedstemt mende at en journalist kan skrive slik, det er nedverdiggende at en musikkritiker og komponist skriver slik om en kollega. Hvor blir det da av det kunstneres samhold og brorakap som skal herske over all forskjell i nasjonalitet og politisk synspunkt?

Hvor blir det av den toleranse og den samarbeidets ånd — som alle er enige om må til i vår splittede verden — når utgøtelser som Pauline Halls kan trykkes? Hva tid skal det da bli «en verden».

Nå er naturligvis hennes artikler karakteristisk for det organ hun skriver i. «Dagbladet» forsømmer ikke den minste anledning til å drive «høt» mot annerledes tenkende når det gjelder «rettsoppgjøret». Forsåvidt tror Pauline Hall bare i mesterens fotspor.

I denne forbindelse er det et spørsmål som melder seg med full styrke:

Hvor var disse «Dagbladsskribenter» fra redaktøren og nedover i 1940 da vi kjempet mot tyskerne? De var vel hverken for svake eller for gamle til å håndtere et Krag-Jørgensens gevær. Eller gjorde de ikke annet enn å flykte over til Sverige og leve høyt, mens deres landsmenn måtte nøye seg med knappe rasjoner.

La det nå bli utførlig opplyst og «gransket», hvor var de og hva gjorde de under krigen og okkupasjonen? Berettiger deres «bragder» dem til den fariseiske holdning de har inn tatt etter krigen? Hvis ikke bør de gå i seg selv.

Det er dessverre eksempler på at «Dagbladet» i hatefylt iver etter å skade forhenværende NS-folk også har henvendt seg til utlendinger med opplysninger. Selv i andre land måtte de ikke få lov til å arbeide seg fram.

Denne Pauline Halls og «Dagbladets» hatefulle ånd er ikke noe enstående for vår tid. Allerede de gamle grekere «personifiserte» — om vi så kan si — hevnen, i erinnyene, hevn-gudinnene som lik en annen Aasgardsrei jaget gjennom luften. I en tvsk ballade sier de om sitt offer: «Vi hefter oss til hans fotsåler og selv ikke i Hades gir vi ham fri».

Disse kvinnelige vesener, erinnyene er for de gamle grekere hevnsens symbol.

I våre dager tror vi ikke mer på erinnyene, men så har vi Pauline Hall og «Dagbladet».

Krigsdeltaker 1940.

De redde og følelseløse

«FARMAND» gir i sitt dobbeltnr. 14-15 i artikkelen De trettes samfunn borgerskapet og de borgerlige partier følgende kraftige salve og sanne attest:

«Intet folk — utenfor de diktaturstyrte — er så bastet og bundet som det norske:

«En forklaring — men ingen unnskyldning — er mangelen på politiske førere. Et folk har de førere

Jeg sval vise ham mine hender!

Blakop Crotty forteller i sin bok «Den seirrike kirke» om en 16 års pike som lå for døden. Hennes mor døde ved det minste barns fødsel og piken hadde vært i mors sted i hjemmet med seks små søsken. Hun hadde bokstavelig arbeidet seg ihjel.

Mens hun stred med døden, fikk hun besøk av en dame som begynte å spørre henne ut om hennes religiøse forhold. Hadde hun gått på søndagsskole? Var hun konfirmert? Var hun med i ungdomsforeningen?

Nei, svarte piken. Det hadde hun ikke hatt tid til.

Men kjære deg, sa damen, hva vil du så si når du skal bli stillet for din dommer?

Piken, som hadde slitt seg ut for sine søsken og hjemmet, strøk på tepet med sine avmagrede fingre og så alvorlig på damen og svarte. Jeg skal vise Ham mine hender.

Island.

Presidentvalget på Island er fastsatt til 29. juni. Blant dem som er nevnt som kandidater er Islands sendemann i Norge, Gisle SVEINSSON. Han er 71 år gammel og er en kjent politiker, tilhørende selvstendighetspartiet. Det er opprettet et nytt blad i Reykjavik som går sterkt inn for hans kandidatur. Senest fjorten dager før valget skal kandidatlistene være innsendt og skal ha minst 1500 forslagsstillere fra hele landet etter bestemte regler. Det kan også bli tale om en fellesliste, men det er ennå for tidlig å si noe om det.

Effektive våpen mot kommunismen

En internasjonal komite arbeider i Vesteuropa

Selvom vi tar avstand fra de dumme metoder som brukes i kampen mot kommunismens ideologi, erkjenner vi åpent at kommunistene er våre politiske motstandere — ikke minst fordi de i sin ensrettethet er medier for en hensynsløs knebling av annerledes tenkende. Se bare på, hvorledes de i hvert fall offisielt hylter mot alle tidligere NS-medlemmer. — Mange av dem var Tysklands svorne venner i det første okkupasjonsår, mens vi på vår side søkte å hevde et norsk stannpunkt den hele tid. — Kommunistene fikk absolusjon og en av de fremste av dem ble ennog statsråd i den forunderlige regjering som ble stablet på benene i de første hysteriets måneder.

Skal imidlertid kommunismen bekjempes, må det skje ikke bare ved skremsler, men med beviser. Og nå har en internasjonal komite «Fred og Frihet» tatt tanken opp. Dens arbeid går ut på å koordinere bekjempeisen av kommunismen i de vesteuropaiske land. Komiteen ble opprinnelig inspirert av den franske «Paix et Liberté» og den støttes av samtlige demokratiske partier i Frankrike og har etterhånden utvidet sin virksomhet til Belgia, Holland, Luxembourg

Hvorledes en nyhet blir til

Etter tyskernes erobring av Antwerpen under den første verdenskrig — oktober 1914 — skrev «Kölnische Zeitung»: «Da erobringen av Antwerpen ble kjent, ringte kirkeklokkene». Altså kirkeklokkene i Köln.

Det franske blad «Le Matin» meldte kort etter: «Ifølge «Kölnische Zeitung» ble presteskapet i Antwerpen tvunget til å ringe med kirkeklokkene etter festningens erobring».

Og i sannhetens tempel «Times» lestes neste dag: «Ifølge hva «Le Matin» har erfaret fra Köln, ble de belgiske prester som ved erobringen av Antwerpen vegret seg for å ringe med kirkeklokkene, avsatt fra sine embeter».

Så kommer det allenske blad «Corriere delle Sera»: «Etter hva «Times» erfarer fra Köln over Paris ble de stakkars prester dømt til straffarbeide, som ved erobringen av Antwerpen vegret seg for å ringe med kirkeklokkene».

Så sluttes ringen med følgende i «Le Matin»: Ifølge en meddelelse som «Corriere delle Sera» har fått fra Köln over London bekreftes det at Antverpens barbariske erobrere til straff for de stakkars belgiske presters heltemodige vegren for å ringe med kirkeklokkene har hengt dem i klokkene som levende kolber med hodet ned».

Mange vil kanskje si at det er lenge siden 1914 og at slikt ikke kan forekomme i dag. Vær dog ikke for sikker. Den, som leser utenrikspolitikk bare gjennom de autoriserte teleggrambyråers meddelelser får et ensidig, ja like fram ensrettet syn. De får vite akkurat så meget som det passer «De autoriserte» å ville si — intet mere. Det er derfor at vi i våre utenrikskronikker søker å komme utenom teleggrambyråene og gjennom våre egne korrespondenter finne fram til den usminkede sannhet. Men det avhenger av vår leserskare om vi skal kunne fortsette denne opplysningsvirksomhet. Saken er nemlig den, at selv sannheten koster penger.

Er det godt styrt?

i et innlegg i «Farmand» nr. 16-52 skriver Sigurd Brinch: «Nå kan man ved hjelp av rente og prisindeks ganske enkelt regne seg til, at de som hadde vært dumme nok til ofte gjennom et langt og strevsomt liv og ved å gi avkald på mange av livets goder hadde oppnådd å legge seg litt til side for ikke å falle samfunnet til byrde på sine gamle dager, har fått sine inntekter redusert med rundt 75 pst., og med den femdobbelte statskatt ennog atskillig mere».

De har ikke prøvet

Englenderne har nettopp bygget ferdig en ny flyplass i nærheten av Wien, og nå begynner den russiske radio og de andre propagandasentraler å påstå, at denne flyplassen ikke skal brukes til alminnelig militærtrafikk, men til de svære bombemaski-

gitt i ør den handling som den skal være og at loven skal være lik for alle og dommerne upartiske. Det er boomerang nummer to. Vi minner om landsvikloven og landssvikloven med tilbakevirkende kraft, som ble godtatt av alle de forfjamsete politikere. Døngang var alt vel og bra, men nå, når de nye diktatorer trækker i deres sirkler, skriker de opp og roper på politiske førere! Det er imidlertid for sent. Boomerangene har øvet sin virkning, og vi som var de nye maktøveres ofre, kan som ufrivillige tilskuere bare sitte og se på, at de som svek oss nå rammes av den samme uværshavn, som de ikke har hverken førere, moral eller våpen til å stanse.

Slik går det, når man forråder friheten og grunnloven. Ingen kan unndra seg hevnen. Boomerangen har nådd sitt mål.

Kristus drev vekselserne ut av templet. Hans nåtidige kirkeledere skulle være de første til å — hugge ham i armen, om forsøket ville bli gjentatt nå. Kristendommen sier: — Alt mitt er ditt. Marxismen sier: Alt ditt er mitt. Kristendommen sier: Alt hva I vil at menneskene skal gjøre mot Eder, det gjør I også mot dem. — Kan det være kirkeledernes engstelse for ikke å være moderne nok, som forklarer deres venerasjon for Antikrists mirakler?

Forråd oss ikke!

Fra London fortelles denne historien: Forleden hadde mr. Churchill en meget gammel dame av det høyeste aristokrati tilbords i en middag. — Kjære mr. Churchill, sa hun smilende med sin rystende stemme, her sitter vi to gamle sammen. Man skulle nesten tro at den gode Gud hadde glemt oss. — Hyss, kjære frue, svarte Churchill, og la fingeren på leben. Gå nå ikke hen og forråd oss!

... på noe nytt. Men vi har ikke noen Chr. Michelsen eller noen Abraham Berge og heller ikke noen ledende menn her i byen som Joh. Svendsen, direktør Hoel, Campbell Andersen og Fredrik Konow til å ta fatt i Oslo er sikkert alle de frinnede døde, og hva Trondheim angår er jeg som sagt uten etterretning.
Bergen i april 1952.

R. Sv.

OTTO ABETZ, som var tysk ambassadør i Paris, ble etter krigen dømt til 20 års fengsel — han hørte jo til den tapende part og noen ridderlighet var ikke å finne hos seirherrene og deres hemmelige oppdragsgivere. I fengslet har han syslet med malerkunsten og en del av hans lerreder er for tiden utstilt i Galerie des Beaux Arts. De har vakt likefram sensasjon og kritikernes fremhever malerienes friskhet og esprit og forundres over at han i sin celle har kunnet male etter huskommensens parissceneier, jockeyer, badeliv m. m. Flere bilder er allerede solgt til meget høye priser slik at Abetz vil kunne forlate fengslet som en holden mann, når han formodentlig om et par års tid benådes.

tier følgende kraftige salve og sanne attest:

«Intet folk — utenfor de diktaturstyrte — er så basted og bundet som det norske:

En forklaring — men ingen unnskyldning — er mangelen på politiske førere. Et folk har de førere det fortjener. Og hvorfor ikke folket selv krevet sterkere opposisjon i Storting og presse? Hvorfor har vi hørt så få protester fra juristene? Privat kan de uttale sin forfeldelse over rettsoppgjøret og undergravningen av det norske lovverk, men hvor mange har gjort det offentlig?»

Det var ikke lite på et brett, og det værste er at det er sant. Da undergravningen av de norske lovverk gikk utover oss tidligere NS-folk var det ikke så farlig, men nå det går utover de gode borgere er det blitt lyd i pipen. Om borgerne hadde drevet litt opposisjon før, f. eks. i 1945? Dengang da undergravningen av det norske lovverk pågikk i full kraft? Om borgerne hadde tenkt litt lenge dengang? Friheten er her, godtar man tvang for en del av folket fordi det ikke kommer en selv eller ens egen stand eller klasse i øyeblikket, får senere protester en hul klang.

og Frihet tatt tanken opp. Dens arbeid går ut på å koordinere bekjempeisen av kommunismen i de vesteuropeiske land. Komiteen ble opprinnelig inspirert av den franske «Paix et Liberté» og den støttes av samtlige demokratiske partier i Frankrike og har etterhånden utvidet sin virksomhet til Belgia, Holland, Luxemburg og Vesttyskland. Nå skal turen komme til det søvnige Norden. Kampen skal føres ved opplysning gjennom blar og plakater og ved å understøtte og utvikle demokratiets positive sider. Hva det siste egentlig betyr, vet vi ennå ikke, men det nytter ikke bare med tomme ord om demokratiet for folk er nå så trett av alt dette snakk om demokrati, mens statssojallismen florerer og politistaten blir mektigere og brutalere. Nå vil de ha gjennomtrekk også i den såkalte demokratiske politikk. Og kommer ikke den, så vil kommunismen seire til slutt, fordi det virkelige demokrati er blitt forfusket av dem som skri-

Lår tvangen rammer en selv De forferdede og førerløse borgere har nå fått sanne det gamle norske ordpråk: fals slå sin herre på hals. Theo.

Englenderne har nettopp bygget ferdig en ny flyplass i nærheten av Wien, og nå begynner den russiske radio og de andre propagandasentraler å påstå, at denne flyplassen ikke skal brukes til alminnelig militærtrafikk, men til de svære bombemaskiner — altså med tydelig angrepsbrodd mot Russland. På dette har den engelske høykommissær svart med å sette opp som premie en flaske ekte skotsk whisky til den russar som klarer å lande på denne flyplassen med en svær bombemaskine. — Men, tilføyer han, begravelsesomkostningene vil jeg ikke ta på meg — de får den russiske regjering betale. — Ennå har ingen russisk flyver prøvet på å vinne whiskyflasken.

EN VENN AV TRUMAN, James Finnegaw, er av en forubunns domstol kjent skyldig i bestikkelse og «tjenestefeil». Maximalstraffen er 4 års fengsel og 20,000 dollars i bot, men ennå er ikke dommen stadfestet.

4000 vitenskapsmenn er ifølge «National Guardian» knyttet til de forskjellige amerikanske institutter for bakteriologisk krigsføring.

Utenrikskronikk

Det tredje rikes siste dager

Vestmaktmonopolet på å skrive den annen verdenskrigs historie synes nå å være brutt. I og med dette går det også an å rydde bort grunnvolden for alle de fantastiske propagandalegeneder om «naziregimet» og dets påståtte skyld for alt ondt i verden helt fra 1933. Ensidigheten har ikke lenger anledning til under vitenskapens kappe å diktere sine vulgærdemagogiske påstander, og nå begynner objektiviteten etterhvert å få ørens lyd. For alle dem, som ikke frykter sannheten, må dette være en kilde til glede og på den bakgrunn må man se det tyske folkerettsinstitut ved Göttingen vil resultere i en rekke skrifter med vitenskapelig bakgrunn, slike som legges fram til kontroll for alle som har evne og vilje til å finne fram til sannheten.

Som første resultat finner vi et verk av admiral Dönitz's personlige adjutant som Hitlers etterfølger, Walter Lüdde-Neurath: «Regierung Dönitz», som utkom i høst og som er et verdifullt bidrag til tysk nazi-historie. Det er et nøkternt bidrag. Forfatteren beskjeftiger seg ikke med den vanvittige grusomhet, som seirherrene la for dagen i

den første tid, men gir de dokumentariske fakta omkring det tredje rikes siste dager, fra storadmiral Dönitz's utnevning til Hitlers etterfølger den 30. april 1945 fram til den 23. mai, da Dönitz og hans medhjelpere under stor propaganda ble arrestert som «krigsforbrytere». Forfatteren hadde i behold sin dagbok og den gir hans verk verdi som førsteklasses materiale for den historiske forskning.

Da Dönitz fikk sitt oppdrag, var det tyske nederlag forlengst et faktum. Ikke desto mindre var Dönitz og hans våpenkamerater av den mening at motstanden burde fortsettes til det siste. — Hovedmotivet for det var fiendens krav om kapitulasjon uten vilkår. En annen årsak var at en kapitulasjon i den kalde årstid ville kreve uforholdsmessig store ofre både av tropper og befolkning, og på enkelte hold var det en viss forhåpning om en forandring i den politiske stilling, d. v. s. et åpent brudd mellom de bunnsforvandrete i øst og vest. — Men det, som fremforalt betød noe for Dönitz, var forpliktelsen mot den østtyske befolkning. Om man ikke lenger kunne ha håp om å redde deres hjemland, var man i alle fall forpliktet til å redde så meget som mulig av den

tyske folkestamme fra russernes grusomhet.

Da Dönitz overtok regjeringmakten, var det om å gjøre å yte motstand til det siste. Det var det anglosaksiske flyvåpen, som behersket de veier, som flyktingene kunne benytte vestover, og det var bare det engelske marineflyvåpen, som virksomt kunne hindre evakueringstransportene til sjøs. Dönitz la derfor an på å lette flyktingstransportene østfra gjennom en separatoverenskomst i vest. En slik separatoverenskomst ble også sluttet med Montgomery 5. mai om morgenen ved at de tyske våpen på vestfronten ble nedlagt. Men — man hadde gjort regning uten Eisenhower! Denne avviste brutalt enhver tanke om separatavtale og krevde øyeblikkelig og samtidig kapitulasjon på alle fronter — i øst som i vest. Dette innebar, at alle tyskere i øst på nåde og unåde ble utlevert til russerne. Jodl, som førte forhandlingene, vendte tilbake fra Eisenhowers høykvarter med dette forferdende ultimatum. Til å begynne med hadde det sett ganske lovende ut. Den amerikanske stabssjef, Bedell Smith, hadde ivret for at selv amerikanerne skulle gå med på en kapitulasjon, som ikke omfattet hele østfronten, men Eisenhowers inngripen på ordre fra høyere hold — endte med en tussel om at amerikanske fly ville sette inn terroraksjoner mot de vergeløse nordtyske byer, hvis ikke motstanden opphørte overalt, og det tiltross for Montgomerys våpen-

tilstand, som allerede hadde vært i kraft i 36 timer.

Det eneste Jodl oppnådde var en frist på 45 timer fra kapitulasjonen til dens ikrafttreden på østfronten. Ved denne forhalingstaktikk lykkedes det å redde minst 3 mill. tyskere fra å havne i de russiske «befrieres» hender. Dette bør minnes, når det er tale om den nåværende «øverstbefalende i Europas forsvar mot den russiske fare». Han kan ikke komme fra det forferdende ansvar overfor den historiske domstol, som dog ikke glemmer tross all prakt.

Dönitz hadde selvsagt ikke gjort seg noen illusjon om varigheten av sin stilling som provisorisk statsjef. Men med dannelsen av sin regjering ville han dokumentere rikets enhet og at regjeringen i Flensburg-Mürwik var den legale representant for det tyske folk, inntil en nyordning kunne finne sted. I alle fall ville han ikke gi anledning for seirherrene til å erklære at den tyske stat hadde opphørt å eksistere. Dessuten var det mange praktiske oppgaver som måtte løses. Han gjorde i den korte tid alt for å forberede en omstilling fra krigs- til fredsforhold og for å kunne beherske den nødstand som var å vente. Det gjalt ikke bare å lindre flyktingenes kår, men å fremme transportmidlenes forbedring og næringslivets omstilling, men fremforalt å begrense den forestående katastrofe for forsørgelsen av befolkningen. Hovedsaker var at disse forberedelser kunne føres så hurtig og omsorgsfullt som mulig og at man var istann til å stille til de alliertes disposisjon forberedte planer, sakkunnskap og de forråd som var for hånden. — Speer og dr. Dorpmüller, som var produksjons- og kommunikasjonsministre i Dönitz regjering, hadde nådd så langt med sine forberedelser, at de kunne love normale forhold i løpet av 6 uker. På samme måte hadde landbruks- og forsyningsminister Backe gjort forberedelser for å forhindre en hungerskatastrofe, som i seirsmaktens regi var organisert i Okkupasjons-Tyskland, etter Morgenthau's anbefaling.

På ennå et område vedtok Dönitz-regjeringen noe, som fortjener å huskes. Under kapitulasjonsforhandlingene med de allierte fikk Dönitz-regjeringen til sendt alliert avismateriell med beretninger og fotografier, som skulle skildre tilstanden i de tyske konsentrasjonsleirer. Endel av disse fotografier mente man å ha sett tidligere, men da i den tyske presse i forbindelse med myrderiene i Katyn. Noen andre syntes etter ofrenes stilling og ødeleggelse rundt omkring å være fotografier som var tatt etter flybombardementer. Atter andre skrev seg fra forholdene, da tyskerne flyktet fra øst for å unngå russernes voldsdråder. At de allikevel skulle ha forekommet avskyelige ting i fangeleirerne, ville Dönitz dog ikke benekte, men han anså det som en æressak for tyskerne selv å oppklare disse forbrytelser. Etter

forslag av Schwerin v. Krosigk ble det opprettet en rettsinstans som fikk i oppdrag å undersøke og dømme i disse saker. Dönitz ville at tyskerne selv skulle få muligheter for selv å gjøre opp med sissdæderne som hadde begått krigsforbrytelser, men det ble i Eisenhowers og Morgenthau's krets oppfattet bare som en dårlig spøk. Allikevel råder det vel ikke tvil om blant opplyste mennesker som tenker uten fordom og hat, at en slik rettsinstans ville ha blitt gjennomført med tysk nøyaktighet og saklighet og fra moralsk synspunkt ha blitt betydelig mere virksom overfor historiens domstol enn den blannig av løgn og sannhet som ble budt almenheten fra den herostratisk berømte domstol i Nürnberg, som ble satt i scene under amerikansk-jødisk regi og som med rette er blitt betegnet som en lynch-domstol.

Når vi har omtalt denne bok av Walter Lüdde-Neurath så pass utførlig, er det fordi vi ikke kan vente at noe norsk forlag vil innlate seg på å utgi den. Her lever vi fremdeles i skyggen av den Eisenhower-Morgenthau'ske propaganda, hvor alt fra vest er kvitt og alt fra tysk er svart. Nå er vestpropagandaen begynt å gjøre alt fra øst for jernteppet like svart, men også det mangler det preg av måtehold som er uttrykk for Thruth in propaganda, og det er en feil og en svakhet, som kommer til å straffe seg i det lange løp.

En forsømt anledning

En krigsdeltaker fra 1940
skriver i «Nationen»:

Il stadighet blir det svart fra autoritetene i Forsvarsdepartementet når sommel og rot i regnskapene eller dårlig utnyttelse av tjenestetiden kritiseres: Vi mangler befall!

Samtidig går det fram på en merkelig ulogisk måte. Vi har nemlig rundt om i landet en masse fullt utdannede offiserer og underoffiserer som ikke benyttes. De har i motsetning til mesteparten av det nye befal — fullstendig utdanning og lang praksis. Mange av dem er gitt avskjed ved den latterlige lave aldersgrense 52 år. En aldersgrense som for mange av dem ble innført i 1930 da sparekniven ble brukt på forsvar.

Nå må disse inn igjen!
Og hvorfor ble ikke en stor del av dette distriktsbefal kalt inn for å overvære de store vinterøvelser som ble holdt nå?

Skal ikke dette befal brukes i «et virkelig tilfelle?» En slik forsømmelse må ikke gjenta seg.

Det er sanne ord, men det er allikevel bare den halve sannhet. Vi har atskillige tusen frontkjemper, hvorav mange med større eller mindre fagutdanning og som har fått føle krigen på kroppen, noe som befal av i dag under sin høye beskyttelse er fullstendig fremmed for. Man må ha god råd her i landet, når man ikke tar i bruk den fagkunnskap som frontkjemperne besitter, og folk flest resonnerer som så, at det må være mere skrik enn ull, når slikt kan skje. Det styrker ikke forsaret, og det svekker den tillit som vårt forsvar burde være omgitt med.

Nå er hjemmefrontlederen Hauge trådt tilbake som «forsvarsminister». Skulle det da ikke kunne bli litt mere fagkunnskap og litt mindre politikk i ledelsen av vårt forsvar?

Hakekorset

Kommer til ære og verdighet igjen. I en offisiell meddelelse fra New Delhi fortelles det at den indiske flåte har erstattet den britiske krone med hakekorset, som er et gammelt indisk symbol. Det representerer, heter det i meddelelsen, et godt forhold til omgivelsene og er derfor velegnet til å kjennetegne den ånd, som India vil leve i sammen med andre nasjoner.

Trykksaker

av enhver art utføres. — Hurtig levering Rimelige priser. Spes.: Merkantile trykksaker og familietrykksaker.

Boktrykker
FINN BRUN KNUDSEN.
Boks 1407 — Oslo.

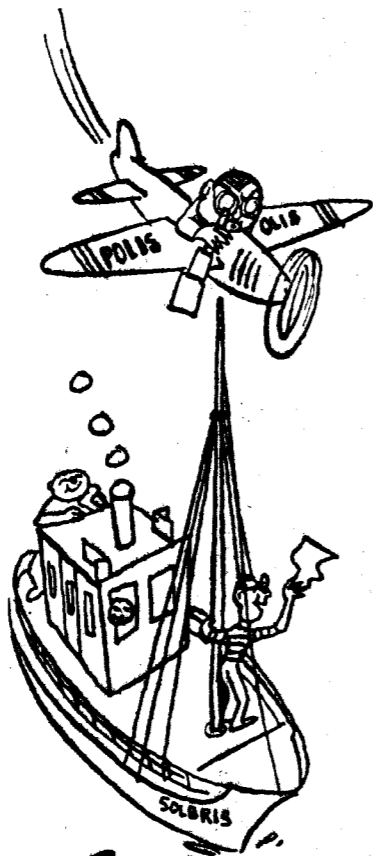
Bekjentskap.

Bondedatter (enke) 48 år, real og grei og interessert i landsens stilling. Brev.v. med erlig og solid bonde. — Bill. nrk. «Helst tidl. NS nr. 140» — men ingen betingelse.

Årets bok-sensasjon!

Beretningen om en sjømannsdåd som hele verden måtte beundre

1. AUGUST kommer den!

R.ASTRUP NIELSEN:

Eventyret om Solkris

Av de forskjellige forhåndsuttalelser hitsettes:

Forlagets førstekonsulent: Det var med stor interesse og en ikke liten porasjon skepsis jeg tok fatt på denne oppgaven. — Boken er en absolutt positiv overraskelse. — Spennende, humorfylt og elegant skrevet. — En «reiseaktdring» fullt på høyde med det aller beste.

Forlagets annenkonsulent: Det faller ikke vanskelig å anbefale utgivelse av denne boken. — Forfatterens nøkterne fremstilling og måtehold i uttrykksmåten noe av det gledeligste ved boken, og mest uventede.

Kaptein Hroar Hovlen: Boka inneholder så mye sol og ekte humor, så mye salt og pepper og ikke minst spenning at den burde kunne få rive setning både innenfor og utenfor «vår» krets.

For å imøtekomme bibliofil-interessene, vil førsteopplagets eksemplarer bli nummerert og forsynt med følgende tekst:
«Dette nummererte førsteutgave-eksemplar tilhører —» med plass til eierens signatur.

Bikt illustrert med tegninger og fotos pent og solid innbundet

Kr. 23.— innb.

Trykkeri og bokbinderi ønsker imidlertid sine arbeider forskuds betalt. Disse betingelser maktet ikke forlaget å oppfylle alene da boken blir stor og kostbar i fremstilling. — I samråd med «8. Mai» og Forbundet for Sosial Oppreisning mener vi å kunne overvinne denne vanskeligheten ved at flest mulige kjøpere forskuddsbetaler boken.

La ikke kapital-mangel forsinke utgivelsen dersom De kan hjelpe til med å forhindre det. — Send derfor postanvisning kr. 23,— pr. ekspl. I D A G til Hans Martinussens Forlag Bergen, og De får boken omkostningsfritt tilsendt så snart den foreligger. — Skriv Deres eget navn og adresse TYDELIG. — På forhånd takk for skjøpertaket.

Hilsen

Hans Martinussens Forlag - Bergen

Jordbærplanter.

Vi mottar Deres best. for levering mai:
Deutsch Evern, desertbær — kr. 8,— pr. 100 stk

BULL-DOZERE

ANLEGG — INDUSTRI — VERKTØYMASKINER og TRANSPORTMATERIELL fra ledende norske og utenlandske verk. — Innhent tilbud.

Sivilling. T. EGGEN, — postboks 353.
Tlf. 22334, 52778, Trondheim.

Dresser, sydd etter mål.

Vi mottar stadig brev fra begeistrede kunder. Omtrent alle brev inneholder disse ordene: — «— enten var jeg særdeles heldig — eller dere er usedvanlig flinke — dertil så rimelige priser —». Bestill dress De også — la vår lange praksis komme Dem til gode. — Skriv etter tøyprøver og målskjema.

P. SPORSEM KONFEKSJONSFABRIKK — Aukra.

ARENA

Kristen Revy: BIBEL og Kristen liv, Helse og Lægekunst, Saga og Samfunn. Fritt og uavhengig.

Apent for alle kristne samfunn. Allsidig og interessant, lærerikt og nyttig innhold:

Bibelens Bortkomne Bøker.
Guds Lov.
Israel og Juda.
Kvinnen og Adams ribben.
Bibel-Kronologi.
Spørsmål og Svar.
Bok-meldinger.
Presse-Revyn.
Urte-Medisin:
Einer, Kjerringrokk,
Malurt.

Lebesbymannen. Krig 1953.
PeLeG, et underlig ord.
St. Sunniva i Haram.
Waerland og dieten.
Bibel-Problemer.
Vet du — ?
Kan dåren fare vill?
Fotografi av JESUS?
C-vitaminets tragedie.
Renset parafin.
Pellagra i Norge.

Osv. Osv. Osv.

ARENA er lesernes, abonnentenes og de averterendes eget blad. Kommissjonærer: abonnentsamlere og forhandlere ønskes overalt, gode betingelser, må være abonnent.
Pris pr. år: Norge: kr. 13,00, Danmark-Sverige kr. 16,00. Utlandet forøvrig: 3 dollars.

Pr. halvår i Norge kr. 7,00.

Kan bestilles hos våre kommissjonærer og på posthusene: Skriv tydelig navn og riktig postadresse. Abonner idag! — Averter i ARENA. — Støtt ARENA med gave-abonnement til venner og kjente samt med gaver til vår bladmisjon!

ARENA

OLAV FARSTAD,
Kopervik.

Kokke.

Stillingen som kokke på pleiehjem er ledig. Vakkert sted, sentralt, gode arbeidsforhold. Grunnlønn kr. 3500,— + 3 alderstillegg a kr. 400,— etter 2, 4 og 6 års tjeneste. Regulerings — krise og indekstillegg tilsammen kr. 2361,60. Topplønn kr. 7061,60 + fradrag for kost og losji etter Statens satser. Tiltredelse straks. — Bill. nrk. «Vestfold nr. 145».

Samme sted søkes Vaskerihjelp. Moderne vaskeri. Grunnlønn kroner 3000,00 + 3 alderstillegg a kr. 400,00 etter 2, 4 og 6 års tjeneste. Regulerings — krise og indekstillegg tils. kr. 2361,60. Topplønn kr. 6561,60 pr. år + fra drag for kost og losji etter Statens satser. Tiltredelse snarest. — Bill. nrk. «Vestfold nr. 146».

Det sist utkomne

Aschehogs Konversasjonsleksikon

15 bind. Pris kr. 606,00. — Kun et eksemplar.

HEURECA Annonse og Forlagsagentur

Overrettssaksfører

Ketil Harnoll

Munkedamsveien 5, Oslo.

Bokjentskap.

Bondelister (enke) 48 ar, real og grei og interessert i landens stell o. brev.v. med erlig og solid bonde. — Bill. mrk. «Helst tidl. NS nr. 140» — men ingen betingelse.

God post.

Grunnet hushjelpens syke mor er plass ledig i liten en-etasjes villa, utstyrt med alle moderne hjelpemidler. To eldre friske damer å stelle for og en mann som arbeider i pelsdyrgården. 5 minutter fra Ophus St. Høy lønn for selvstendig hjelp. Agnes Jakhellin, Ophus.

Rheinmetall addisjonsmaskiner

elektrisk drevne 10 taster for addisjon, subtraksjon og saldering. Levering mai. Pris kr. 1980,00. Bestilling mottas nu. Sverre Jacobsen, Iiseng.

Jordbærplanter.

Vi mottar Deres best. for levering mai:
Deutsch Evvern, deserbær — kr. 8,— pr. 100 stk
J. A. Dybdal — kr. 8,— pr. 100 stk
Abundance, syltebær — kr. 8,— pr. 100 stk
Asker Bringebær, flotte pl. — kr. 30.— pr. 100 stk
KRØDEREN FRUKT og BÆR, Krøderen. — Tlf. 15 b.

Vekkerur

Kr. 18,10 — 21,50 — 23,50 — 24,75 — 25,50 — 27,50 og 34,60

Sendes mot oppkrav.

Urmaker R. Gjessing,
Drammen.

Husk kontingenten

Haakon Meyr: «Ett annet syn» er kommet og kan bestilles fra HEURECA T/W Annonse og Forlagsagentur.

Tlf. 38 06 08.

Maridalsveien 205, Oslo.

Pris kr. 14,70 innb. Ubetinget en av de beste omkring rettsoppgjøret. Den bør alle lese.

Overrettssaksfører

Ketil Harnoll

Munkedamsveien 5, Oslo.
Tlf. 42 21 30.

OBS Flettverk OBS

Gjærdefabrikken GREI, Kolbotn, leverer førsteklases flettverk i alle dimensjoner. Bestilling for levering til våren mottas nå. Thor H. Sandorf.

Grei dame

som vil være eldre ektepar behjelpelig med stellet på et lite gårdsbruk får fritt opphold og lønn etter overenskomst. Rolig pent hjem, sentralt sted, Ytre Namdal. Bill. mrk. «Forsøk nr. 141».

Det sist utkomne

Aschehougs Konversasjonsleksikon

15 bind. Pris kr. 606,00. — Kun et eksemplar.

HEURECA Annonse og Forlagsagentur

Mardalsvæn 205, Oslo. — Tlf. 38 06 08.

Eventyret om «Solbris»

kan også bestilles hos

HEURECA T.W. Maridalsveien 205, Oslo

Telefon 38 06 08 — Obs.! Nytt telefonnummer

Leilighet.

1—2—3 v. søkes i Oslo el. omegn. Betaler godt. Ev. Forskudd. Bill. mrk. «Leilighet nr. 139».

Aldrende Norsk Amerikan søker en intelligent kvinne, helst N.-Amerikan med noe forn. uc. — Har hus og heim. Sentralt sted. B.m. «Ekteskap nr. 130».

«8. Mai»

kronikk 2. mai 1952

Vi skriver historiens dom i dag.

XI.

Folkereppen har ikke uttømmende bestemmelser om borgernes plikt til å yte okkupasjons-tjenester av sivil art. Landkriksreglementets art. 52 sier at ytelser i natura og tjenester «bare kan avkreves kommuner og innbyggere når det skjer til dekning av besetningshærens behov.» Altså intet om direkte frivillige ytelser.

Imidlertid bestemmer 5. Haager-konvensjon art. 18 «Om nøytrale makters rett og plikter», at det ikke ansees som handlinger til gunst for en krigførende (under en pågående krig) «å yte tjenester som går inn under politiet eller den sivile administrasjon» og «å foreta leveranser eller ytelser til en krigførende (når leverandøren ikke er bosatt hos mottakerens fiende)». Borgere av en nøytral stat kan altså yte leveranser og tjenester til politi og sivilforvaltning uten at dette er «gunst for den krigførende».

Men da må borgere i et okkupert land ha enn mere rett til å foreta leveranser og å gjøre tjenester uten derved å ha gjort seg skyldig i «handling til gunst for fienden».

Foran nevnte art. 43 pålegger jo okkupasjonsmakten å sikre administrasjon og liv, og dette kan han ikke gjøre uten i samarbeide med befolkningen. Som borger i en okkupert stat tilsier fedrelandsfølelsen å motvirke faren for represalier fra okkupasjonsmakten side overfor vrangvillige forhold og faren for kaos blant medborgerne, dersom sivilforvaltningens og politiets oppgaver vanskjøttes.

Følgene av dette ville selvsagt bli at okkupasjonsmakten selv overtok ledelsen

hva der ville være like meget til sskade for det okkuperte folk, som til fordel for okkupasjonsmakten.

En stor risiko for borgerkrigsstemning og kaos besto i Norges tilfelle også deri at den ene av de to store krigførende var okkupasjonsmakten, mens den annen hadde landets tidligere regjering under kontroll og kunne øve liknende trykk på denne som okkupasjonsmakten kunne øve på det okkuperte Norge. Dermed var Norge prisgitt de to stormakters krigspolitikk. Kun ved en gjennomført nøytral holdning og ved å bygge ut de sivile institusjoner, som representerte enhetsbåndet mellom borgerne, ville Norge stå rustet med rettsmidler når stor-krigen var endt. Det ville gi den største sikkerhet for at Norge da ville gjenvinne sin frihet helt ut.

Når en okkupasjon er foretatt ikke med det formål å gjøre en erobring, men som et ledd i okkupasjonsmakten krig mot en annen stat, blir forholdet mellom okkupasjonsmakten og okkupert land bestemt og begrenset av dette formål. Okkupasjonsmakten har krigsinteresser som den okkuperte ikke deler. Den siste ønsker tvertom å gjenopprette sin nøytralitet og å bli av både med okkupasjonsmakten og dennes fiende. Men så lenge okkupasjonsmakten har den folkerettslige oppgave å sikre orden og liv, er det dermed fastslått at borgerne selv må medvirke til å løse denne oppgave. Alene nødvendigheten av matforsyning, av å holde igang bedriftslivet og kommunikasjonsnettverket hever dette spørsmål over diskusjon.

Professor Jon Skeie analyserte i «Landssvik» s. 40-41 borgernes for-

hold til krigsreglementets art. 52: «Når man skal forsøke å fortolke art. 52, 1 ledd, er tre løsninger mulige:

1. Vi kan si at meningen må være den, at en okkupasjonsmakt aldri kan kreve noe arbeid, kun naturalia-ytelser.
2. eller vi kan gå til den motsatte ytterlighet som nærmest stemmer med reglementets ord: han kan kreve tjenester av enhver art, som ikke direkte hører til «kriksoperasjoner mot fedrelandet» (art. 52, 1 ledd), eller gir opplysninger om landets egne eller en alliert makts forsvarsmidler (art. 44).
3. eller art 52 gir anvisning på en sondring innenfor den gruppe av personlige ytelser som ikke er militærtjeneste eller spionasje».

Sondringen måtte følge Skeie være at innbyggerne må overlate boliger, bygge hus, avstå lagre av materialer og hogge nye materialer, dertil kan okkupasjonsmakten rekvirere tjenester, men han kan ikke forlange arbeid som har et direkte krigsoperasjons-formål.

Etter å ha slått fast at det er vanskelig å finne en begrunnelse for en sådan sondring og at alternativ 1 vel var det rimeligste, men at det ikke er alminnelig anerkjent, konkluderer Skeie med at «Vi får regne med alternativ 2».

Skeie skrev dette sommeren 1945. Han hadde ennå ikke opplevd det eneste skoleeksempel på korrekt løsning av spørsmålet om ytelser og tjenester til okkupasjonsmakten, nemlig de alliertes okkupasjon av Tyskland. Vi kommer siden tilbake her-til.

Skeie reiste også spørsmålet om frivillig tilbudte tjenester til okkupasjonsmakten. Han nevner spesielt entreprenørvirksomhet på flyplasser og han mener at dette var straffbart etter § 86. Entreprenørene burde heller ha holdt seg skjult og arbeidet på jord og i skog. «I de fleste tilfeller har de fått både materialer og arbeidskraften frivillig. Det har vistnok vært atskillig søkning til forretningene med tyskerne», sa han.

Ja, det har det. Vi har liggende en meget omfattende oppgave over

alle de «gode nordmenn», som ver- vet tyske leveranser og tysk arbeid, både mens Norges krig pågikk og senere. Bare i få tilfeller har påtalemyndigheten funnet produsenters, leverandørers og arbeideres handling å være «utilbørlig» når medlemskap i NS manglet. Også her har medlemskapet vært skillemerket mellom «tilbørlig» og «utilbørlig» forbindelse med fienden og okkupasjonsmakten.

Dette gjelder også embets- og tjenestemenn, hvilket kom særdeles tydelig fram i Langelandsaken. — Skeie skrev herom:

«Når vi tar de ikke-nazistiske høye embetsmenns handlinger i beste mening, må vi være forsiktige i den dom vi nå, da faren er over, feller over den menige partimann i NS.» Et godt råd som ikke ble fulgt.

I denne forbindelse er det interessant å se på forholdene i Tyskland etter mai 1945, okkupert av de øst-vest-allierte selerherrer. Det ville være i høy grad injurierende å påstå at disse dommere over tysk og NS-handlemåte under okkupasjonsmakten i Norge, skulle gå bare en taddel ut over de i folkeretten foreskrevne rettigheter. Vi må således i snart 7 år ha hatt det beste skoleeksempel på korrekt okkupasjon som verdens historien kan oppvise.

Vi skal innledende nevnte at okkupasjonsmakten delte landet i to deler og av den ene del annekterte de store provinser, de jaget innbyggerne ut fra disse provinser på en måte som førte til at hundre tusener liv gikk tapt. Og av den annen del tok de noe mindre, fremgangsmåten var i det hele noe mildere. De innførte sin egen styreform i landet, de satte dødsstraff for sabotasje mot okkupasjonsmakten, de demonterte en stor del av industrien, de opprettholdt store konsentrasjonsleirer som de befolket med politiske motstandere, de beholdt krigsfanger og satte disse i arbeid, de forbød helt eller delvis skipsfart og produksjon av forskjellige varesorter.

I en beretning i «Aftenposten» 28. 5. 1946 fra østsonen sto bl. a.: .. Fra 1. mai er alle bankkonti, uansett deres størrelse satt ned til null» Alt dette går altså inn under en

okkupasjonsrettigheter. Vi skal ikke analysere problemer som kan gi høve til injurierende ordformer, men bare se lidt på samarbeide med okkupasjonsmakten i Tyskland.

Kaptein John Gæver, som var utdannet som alliert samarbeidsoffiser for tjenestegjøring i land som måtte bli okkupert av de allierte, skrev i «Morgenbladet»:

«Når amerikanerne rykker inn i fiendeland, har de en fullt oppsatt organisasjon, som skal ta seg av administrasjonen av den sivile befolkning. Denne organisasjon er Civil Affairs-offiserer med staber er oppsatt etter samme mønster som siviladministrasjonen i vedkommende fiendeland. — Det forutsettes i reglene at selve arbeidet skal utføres av innfødte. — Altså forutsetter amerikansk lov at til eks. tyske privatpersoner skal bistå med indirekte å lette de militære operasjoner ved å delta i administrasjonen av sivilbefolkningen. — Jeg vil

De allierte var i krig med Tyskland inntil 7. mai 1945, da de okkuperte landet.

I. h. til folkerettens art. 43 søkte de allierte straks å gjenopprette ro og orden og å få igang det sivile liv.

De alliertes politiske system var «demokrati» i vest-øst — avart, Tysklands var nasjonal-sosialisme.

I Tyskland var endel mennesker misfornøyd med systemet og næret sympati for «demokrati» i vest-øst-avart.

I Tyskland mente disse folk at nasjonalsosialismen var årsak til landets ruin, derfor bekjempet de denne.

Av denne grunn og fordi disse folk forsto at Tyskland måtte styres av dets egne borgere, samarbeidet de med okkupasjonsmakten for gjenreisning av landet på den etter deres mening riktige måte. Disse folk i Norge regnes i dag som «landsforredere» og idømmes langvarige fengselsstraffer eller dødsstraff, farlige forbrytere som ikke har samfunnets tillit og ikke kan være med på å bygge sitt eget land og en ny og bedre verden.

Nettopp nå, mars 1952, opplevd vi at generalmajor Remer, Berlins

anta at de personer, som slik stiller seg til tjeneste for amerikanske styrker i fiendeland, i første rekke gjør det av hensyn til sivilbefolkningens vel. — Det vil være umulig å tenke seg at amerikanerne og engelskmennene betrakter disse medarbeidere som forredere eller krigsforbrytere».

En engelsk oberstløytnant, tidligere leder av en skole for Civil Affairs-folk, bekreftet og utdypet i en korrespondanse til «Morgenbladet» kaptein Gævers fremstilling.

Det kunne, i samsvar med foranstående, være grunn til å forelegge for de allierte myndigheter som forlangte at Eksilregjeringen skulle forfølge NS-medlemmene, samt for Eksilregjeringen selv, for lovmakere og dommere i «landssvikrettene», en anmodning om å forklare oss hvordan de kan bringe overensstemmelse mellom de tilsvarende handlinger i Norge etter 1940 og i Tyskland etter 1945:

Tyskland var i krig med Norge inntil 9. juni 1940, da de okkuperte hele landet.

I. h. til folkerettens art. 43 søkte tyskerne straks å gjenopprette ro og orden og å få igang det sivile liv.

Det tyske politiske system var nasjonalsosialisme, Norges var «demokrati».

I Norge var endel folk misfornøyd med systemet og næret sympati for Nasjonal Samlings program.

I Norge mente disse folk at «demokratiet» var årsak til landets ruin, derfor bekjempet de dette.

Av denne grunn og fordi disse folk forsto at Norge fortsatt måtte styres av landets egne borgere, samarbeidet de med okkupasjonsmakten for gjenreisning av landet på den etter deres mening riktige måte. Disse folk i Norge regnes i dag som «landsforredere» og idømmes langvarige fengselsstraffer eller dødsstraff, farlige forbrytere som ikke har samfunnets tillit og ikke kan være med på å bygge sitt eget land eller en ny og bedre verden.

kommandant den 20. juli 1944, ble tiltalt og dømt til 3 måneders feng-

Fra Akersgata til Roseloftet

Små spøkefulle bemerkninger

Den journalistiske triangelmatchen i Akersgata følges med spent interesse av det avislesende publikum. Her har man gått og trodd at Verdens Gang nårsomhelst skulle gå all kjødets gang, og så spretter bladet plutselig opp av sottesengen mer livs- og åndsfrisk enn noensinne og foranstalter de heftigste bølger i gata i sin nye skikkelse. Dagbladet har en veldig støtte i sin gamle, vel innarbeidede rytme og sin rutine, men det er tydelig å merke at bladet setter alle kluter til for å beholde forspranget.

Aftenposten som ennå ikke er kommet orntli til hektene igjen etter all den olympiske uro er noe forpustet sakkett langt akterut. Riktignok har man spendert etpar ekstrasierer av sitt dyrebare papir, men hva hjelper noen sider med mer eller mindre dødt stoff overfor friskfyrene på den andre siden av gata med deres oppfinnsomhet og humør. Akter Aftenposten for alvor å ta opp konkurransen, må det nok et fullstendig systemskifte til i den byråkratiske redaksjonen og en gjennomgripende teknisk fornyelse som kan sette bladet istann til å trykke sitt opplag på et minimum av tid. Men sålange man kan sitte med et faktisk annonsemonopol og de fleste abonnentene, synes man kanskje ikke det er umaken verdt å forsøke å springe omkap med Skavlan og Christensen.

Skjønt — hvem vet? Det står ikke i grunnloven at publikum i all evighet skal bøye kne for og tilbe gulkalven i Akersgata 51 og ikke dyrke andre (annonse-)guder. En vakker dag kan omslaget komme og lysestaken bli flyttet — over gata eller mest sannsynlig noen kvartaler lenger, til Nytorget.

Men foreløbig følger man med spenning de tre kveldsavisers lille, private «etter-olympiade». VG har utvilsomt scoret en rekke journalistiske poenger, men Dagbladet ligger fortsatt i teten.

Oslo-avisene har brakt melding om at «13 restauranter» av byens myndigheter har fått lov til å holde åpent til kl. 2 natt — antakelig som et ledd i arbeidet for å øke produksjonen. — Skal det bli skikkelig fart i boligbyggingen, trenges det j et betydelig større antall tømmermenn, og det håper man vel nå å få til rådighet.

Blant de 13 restauranter finner man til sin forbauselse også Presseklubben. I vår enfoldighet har vi trodd at Presseklubber var en rent faglig, lukket klubb for pressefolk, men i myndighetenes øyne er den altså nå øyensynlig en åpen restaurant på linje med Telle og de andre i kunn gjøringen nevnte. Det ligger da kanskje også noe til grunn for det hårdnakkede forlydende at direktør Einar Rose hvis ekselente kjøkken og vinkjeller også betjener Presseklubben, og som i sin store velvilje sies å ha lånt klubben betydelige beløp til innredning og utstyr, kommer til å overta klubben i egen regi.

Det er eiendommelig å bli minnet om at det tross alt ikke er mer enn omkring tretti år siden duften fra de konservative kjøttgrytene i Akersgata ennå kunne bevirke utvandring fra de antakelig mer spartanske forhold i det daværende Sosa' Demokrat. Det setter i et eget relieff den dynamiske utvikling som har foregått i dette kvarte spannt av tid gjennom arbeiderpartienes seier over hele linjen såvel i vårt eget land som i verden ellers. Det er også eiendommelig å tenke på at om jubelens dengang ikke hadde forlatt A-partiets høyborg men holt fast ved sin ungdoms idealer, ville han med sine organisatoriske evner og sin jernflid i dag sikkerlig forlengst ha passert statsråd-stadiet og kunnet velge og vrake mellom samfunnets toppstillinger. Isteden skulle den unge, ivrige journalisten i Sosial-Demokraten ende som redaktør i landets kjukkeste høyre-avis! Det lyder som et paradoks. Når Olav Schef-lo, må det være tillatt for en alminnelig dødelig å trekke på smilebåndet og erklære seg enig med dem som — med bruk av et uttrykk fra jubilarrens egen terminologi — mener at aldri så man maken til avansement bakover.

Jubilarens anonyme runerister skriver også følgende dunkle ord: «Og hans gode personlige egenskaper kom ikke minst til sin rett i de vonde årene 1940—45, da hans renhårige opp-treden fra første stund både var en inspirasjonskilde for hans mange venner i pressen og idretten og på andre felter, og en oppfordring til onnsinnnet personforfølgelse fra dem som gikk okkupasjonsmaktens ærend.» (!)

Vi skal ikke umake oss med å følge forfatteren på hans eiendommelige tankebaner, men overlate til ham selv å pusle videre med sin circulus vitiosus. Dog må vi få lov til å gi uttrykk for en viss forbauselse over at man i Akersgata ikke er oppmerksom på at det sju år gamle tricket med de «magiske» ord «ondsinnnet forfølgelse» ikke lenger virker på publikum. Man har hørt det for ofte, og man har lært å gjennomskue humbugen. Folk har nemlig ikke kunnet unngå å legge merke til det påfallende i det forhold at når jøssinger dynget uetterretteligheter på løgn om de såkalte «landssvikere», så var det å anse ikke alene som en fortjenstfull handling, men som den reneste patriotiske helledåd. Men fordristet en «landssviker» seg til å oppløse sin munn og si en sannhet eller to om en jøssing som trygt og sikkert bukket seg gjennom de fem lange okkupasjonsår, så ble det bare avfeiet med ordene ondsinnnet personforfølgelse. — Og dermed var den hellige grav forvaret. Eller rettere sagt: den kalkede....

Tricket er som sagt håpløst foreldet. Også takket være Nic. Stangs åpenhjertige avsløringer av jøssingenes metoder. Men kan det fortsatt tjene som «fattigmans trøst» på kammerset i Akersgata, er det vel

ger trukket seg tilbake fra operascenen. Avisene har brakt lange telegrammer om den fantastiske avskjedsforestilling på Metropolitan i New York. De har også kunnet fortelle at fru fra Trygve Lie mottok en blomsterbukett i norske farger med et kort hvor Lie egenhendig had de skrevet:

«Kjære Kirsten Flagstad. Tusen takk for. Deres vidunderlige kunst. Som et stort menneske og en stor kunstner har De seiret både hjemme og ute. Vi takker Dem for det.»

Man får sannelig si at pipen har fått en annen lyd enn i 1945 og de nærmeste år etter den store «befrielse»! Riktignok har jøssingene utviklet en fenomenal evne til å «glemme» alt som det ikke er opportunt for dem å huske fra tider etter 9. april 1940, men det finnes kanskje en eller annen som ennå minnes den ondsinnede personforfølgelse avisene satte igang overfor Kirsten Flagstad. Sjelden eller aldri er vel en kvinne blitt så sjofelt behandlet av de herrer som ynder å kalle seg the gentlemen of the press. De «gode» unnså seg ennog ikke for å sette iscene tarvelige demonstrasjoner mot henne i Amerika, for å nedbryte hennes nervr og skremme henne vekk fra scenen. — Også det amerikanske musikkpublikum forsøkte man å terrorisere.

Kirsten Flagstad lot seg ikke knuse, og amerikanerne tok intet hensyn til jøssinghylet fra Norge. De ville ikke gi slipp på den berikelse hennes kunst skjenket dem. Og de gjennomskuet jøssing-tricket. Også engledderne sluttet opp om henne og lydet henne som verdens største dramatiske sopran. Og andre kulturfolk fulgte i deres spor. Mens jøssingene i sin desperatisme forsøkte å lukke øyne og ører og tie henne ihjel i sine aviser..

Vi vet hvorledes det gikk. Nå soler jøssingene seg i Kirsten Flagstads verdensberømmelse!

Vi vil anbefale den stakkars «forfulgte» jubilar i Akersgata å ta for seg avisårgangene fra 1945 og utover. Han vil da se hva personforfølgelse virkelig er og av hvem den ble drevet. Han vil muligens frallegge seg æren som inspirasjonskilde, men som nyhetsredaktør og sjef for den innenlandske reportasje kan han ikke komme vekk fra ansvaret for hva han har latt sine underordnede skrive. Mindre sannsynlig er det at den tanke streifer ham at en avbikt overfor Kirsten Flagstad — og mange andre ville være på sin plass. Et sterkt utviklet prestisje-kompleks stiller seg nok hindrende i veien for en slik gentleman-like løsning.

Men i et hvert tilfelle bør gjensynet med de gamle avisårganger kunne belære ham om at det er lite anbefalelsesverdige å kaste med sten når man hører hjemme i glassbebyggelsen i Akersgata.

Auscultator.

P. S.

Av Svår tids menn har djevelen intet å frykte

«U. S. Go Home» —

— Forts. fra side 1 —

sivil. Det verste for soldatene er at det er så lett å kjenne igjen en amerikaner på uniformen. For alle som ønsker å rakke ned på USA er han et passende karikaturobjekt. Mange europeere føler seg at det er noe mer enn den økede tilstrømming av tropper som har forverret det hittil forholdsvis gode forhold mellom soldatene og sivilbefolkningen. I Tyskland som er irritert over nesten sju års okkupasjon, har man et sterkt inntrykk av at mange av de nye soldatene er mindre modne enn de gamle veteranene, mindre ansvarsbevisste og hensynsfulle.

Man hører mest følgende kritiske bemerkninger:

- 1) De amerikanske soldater har mer penger enn de behøver, de er bortskjemt med luksus og skryter av sin relative velstand.
- 2) De gjør intet forsøk på å forstå de lokale problemer og bryr seg sjelden, om å forsøke å lære språket.
- 3) Et lite antall — som dog merkes tilstrekkelig — er tilbøyelig til å behandle «utenlandske» kvinner som sin eiendom.
- 4) Altfor mange amerikanere drikker for meget og blir lett rå under rusen.

«Ami, reis hjem!» er et kommunistisk slagord i Tyskland, men det gjenspeiler også ikke-kommunisters tanker. «Ami» er den skinnende Buicken, parkert ved siden av en skidd Opel. Det er okkupasjonsarmeens hotell som hever seg over ruinhaugene. Det er amerikanske sigaretter som tyskerne ikke har råd til å kjøpe.

Offiserer som er bekymret over den hatske stemningen, påpeker med rette at selv om kritikken retter seg mot soldatene, så er den i alminnelighet ment å innbefatte alle amerikanere, og at soldater ofte anklages for forsyndelser som ofte ikke er hans.

En amerikansk diplomat i Wien som har til oppgave å registrere den anti-amerikanske stemningen, erklærer seg enig i dette. Ifølge hans erfaring var det amerikahaternes yndlingsfornøyelse å prikke på soldatene, fordi det lå så nær.

Hva ligger det bak den uvilje man nærer mot USA? Som regel gir den seg uttrykk i følgende anklager:

- 1) USA søker å dominere Europa, militært, politisk og økonomisk.
- 2) Washington leder Europa inn i den tredje verdenskrig.
- 3) USA kraser til seg alle råvarer og lar Europa lide mangel.

Nisseberget at gullavisen i Akersgata skal omgjøpes. Avisens tilknytning til begravet etter en definitivt

4) Amerikanske penger gis ikke Europa av et godt hjerte, men for å redde Amerika fra økonomisk sammenbrudd.

Armeen vet hva den går i møte i Tyskland. I en nylig utferdiget bulletin het det: «Skjønt det tyske folk finner seg i vårt nærvær, kan man ikke vente at det uten reservasjoner skal betrakte våre vepnede styrker som venner og naboer.»

Da de amerikanske tropper i Tyskland innen kort tid opphører med sin «okkupasjon» av landet og blir «sikkerhetstropper», kan de vente seg å bli enda mindre velsett som gjester. Man kommer til å opptre like reservert mot dem i Tyskland som man gjør mot de amerikanske soldatene i Frankrike og England.

Dette var den amerikanske journalist Marvin Stones erfaringer som den utenlandske presse har gjengitt under titlen «Voksende uvilje i Europa mot soldater fra USA», og som har vakt stor oppmerksomhet, dypt alvorlig og avslørende som artikkelen er.

Hva situasjonen i Østerrike angår, fikk man et tydelig fingerpek i den tale som den østerrikske kansler nylig holdt og hvor han i bitre ordelag understreket at Østerrike nå hadde vært okkupert av seirherrene i den annen verdenskrig i sju år eller like lenge som Hitlers Anschluss hadde vært! Det er altså snart femten år siden Østerrike var en selvstendig stat.

Et grellt bilde av forholdene ga også den interpellasjon og medlem av det engelske arbeiderparti gjorde i Underhuset. Han avsløret at britiske, amerikanske og franske okkupasjons soldater og offiserer i Vest-Tyskland var fedre til 94,000 uekte barn. Nå

ville han at utenriksminister Eden skulle gi grei beskjed om hvilke overenskomster som var inngått med regjeringen i Bonn i anledning av denne skandale.

Også i Danmark har man beskjeftiget seg med forholdene i Tyskland. Den danske radio har behandlet problemet i en stort anlagt Tysklandsreportasje i en rekke programmer. I Politiken for 12. april gis i den anledning bl. a. følgende karakteristikk av de tre hoved-okkupanter:

«Amerikaneren dominerer i Tysklands besettelse, men han betrakter sig ikke som besettelsessoldat. Han er ganske ung og har aldrig været i krig med den tysker, han møder paa gaden. Hele hans forhold til befolkningen udtrykkes i den dagsorden, som læses op hver uke og som siger, at US-soldaten i Tyskland skal se sig selv som Amerikas ambasadør for menigmand — og han skal være dagligdagens demokratiske opdrager af det tyske folk.»

Englænderen betragter sig som besættelses-soldaten. Han har vundet krigen, som Tyskland tabte — men han har vanskelig for at forlige sig med synet af de bugnende tyske butikker, som er proppet med alle de goder, som frandeles ikke kan faaes hjemme i London — selv om han udmærket god ved, hvorfor tyskerne bliver plejet med saa kærlig en haand

Franskmennene er den eneste af de tre, som intet har imod at bo i hus med tyskere. Det nægter selv amerikaneren. Naar US-offisereren med familie stasjoneres i Tyskland, faar han ryddet en villa til bolig — hele villaen. Franskmannen flytter ind i øverste etage og lader gerne tyskeren blive i den nederste.»

Middelhavspakt under spansk ledelse

Spania øker sin innflytelse på bekostning av Frankrike

Madrid: Privat til «8. Mai».

I forbindelse med den spanske utenriksministers reise til araberstatene opplyses på vel underrettet hold i den spanske hovedstad, at det foreligger planer om en Middelhavspakt under Spanias ledelse. — Kairoavisen «El Ahram» taler allerede åpent om at det bør sluttes en pakt mellom Spania og arabere.

Millioner av polakker flyttes til tidligere tysk område

Bonn: Privat til 8. M.

Skjønt for verdensopinionen foregår i dag, etter hva Deres korrespondent erfarer, en storstilet flytning av millioner av polakker fra Galizia og den midterte del av Polen til de tidligere tyske områder, som i dag betraktes som polsk jord.

Hensikten med dette tiltak er å bevise at de tyske områdene er helt igjennom polske, hvilket skal brukes til støtte av teorien om at Oder-

gjøringen nevnte. Det ligger da kanskje også noe til grunn for det hårdnakkede forslaget om kvotasystemet. Rose hvis ekselente kjøkken og vindkjeller også betjener Presseklubben, og som i sin store velvilje sies å ha lånt klubben betydelige beløp til innredning og utstyr, kommer til å overta klubben i egen regi.

Klubben har som kjent sine lokaler i en av de øvre etasjer i samme hus som «Rosekjelleren», og folkevittigheten har derfor allerede døpt Roses annen restaurant til «Roseloftet». — Spøkefulle sjeler påstår også at Rosekjellerens populære og attraktive nakkendanserinne skal sendes opp og ned i den store matheisen sammen med de øvrige kjøttretter, slik at hun for fremtiden skal kunne nytes såvel på loftet som i kjellern. Men det siste er kanskje en behagelig aprilspøk.

Med hensyn til Presseklubbens videre skjebne tør det være at den opprinnelige eier også vil ha et lite ord med i laget. Etter hva det er offentlig meddelt, skal det jo herske lov og rett i dette landet igjen...

P. Chr. A. har fylt 60 år og latt seg hyld i en stor, usignert artikkel i sitt eget blad. Jubilaren dokumenterer sin gode hukommelse, han husker både sine første redaktør Olav Scheflo og mange andre, men har øyensynlig helt glemt sin gode ånd og hjelper i de unge år, en av norsk idrettslivs spisser gjennom en menneskealder, som tok seg av den oppvakte visergutten og hjalp ham til rette. Men den gamle idrettsens ill-sjel er vel kanskje ikke «god» nok for de gode i dag?

sel for injurier mot endel av de menn som den gang ville myrde den tyske rikskansler. Remers påstann var at det var vanærende å ha tilhørt 20. juli-mennene, noen av dem var i vid forstann forredere, fordi de var betalt av utlandet. Saken skulle klarlegges under hvilke betingelser folk i kraft av nødrett kan reise seg mot et styre som, etter deres mening jfr. Nygaardsvoldregjeringen, styrer landet i ulykke. «Et forrådt land kan ikke være gjenstann for høyforrederi», påsto statsadvokaten. Han hentet beviser fra naturrettens store navn, Hugo Grotius, og fra «Sachsenspiegel» som lærer at «Mannen har rett til å gå mot Kongen (regjeringen), når Kongen (regjeringen) gjør urett. Da er det ikke brudd på troskapsplikten.» Dommen over Remer slo fast at «tentatmennene var redningsmenn og ikke landsforredere. Man må uvilkårlig tenke på hvorledes vår egen regjering planmesig la landet åpent, hvordan de over faresignalene våren 1940, jfr. major Langeland «Dommer ikke» s. 35-39 og hvordan den derpå flyktet til England og overløt 3 millioner medborgere til okkupasjonsmaktens for godtbefinnende.

Retten slo fast at man ikke har plikt til å følge ethvert styre. I len sammenheng vil vi gjengi lidt av vdr. jur. Gustav Smedals refleksjoner i «Patriotisme og landssvik» s. 102-3 over utenriksminister Kohts «Fra skanse til skanse»:

«...ei regjering på røming, utan styringsmakt, utan hærmakt» ... «eg er for gamal til å gå på bryggano», sa han (Nygaardsvold). Spørsmålet er: plikter man å legge hendene i skjøtet og helt overlate landets skjebne til en regjering som så

gentlemanlike løsning. Men i et hvert tilfelle bør gjensynet med de gamle avisargangere kunne belære ham om at det er lite anbefalelsesverdig å kaste med sten når man hører hjemme i glassbebyggelsen i Akersgata.

Auscultator.

P. S.

I dette øyeblikk kvittrer en liten spøkefugl i Studentertunden at Roseloftets lyse hode har latt seg forlyde med at Sorry skal ha bjeffet til sin lillevenninne Topsy bak stamtreet på

Har De bestilt og forskuddsbetalt boken «Eventyret om Solbris»

Hvis ikke — så gjør det i dag!

Da forlaget ikke har gitt melding om hvordan «Solbrisbarometeret» står, er vi forhindret i å bringe den bebudede oversikt. Neste uke derimot, fører vi oss overbevisst om at barometeret vil stige over nullpunktet.

Det beror på hvert enkelt om denne aksjon skal lykkes, og vi henstiller til alle som vil kjøpe boken om å gjøre det al-

lerede nå ved å forskuddsbetale den.

Send snarest Deres bestilling samt kr. 23,00 til Mortinussens Forlag, Bergen.

Utsett ikke dette til imorgen. Gå på posthuset og send Deres postanvisning i dag.

Husk på: — DERES ENE FORSKUDDSBETALTE BESTILLING I DAG, ER VIKTIGERE ENN TI OM ET HALVT ÅR.

slik på sin egen fremtid? Hvorledes skulle det da gå Norge om Tyskland vant krigen... For enhver som ville bruke sin forstann, var det klart at det var ganske andre ting som skulle til for å gjenvinne Norges selvstendighet, hvis Tyskland seiret. Noe annet er at antakelig hadde unngått 9. april hvis Nygaardsvoll hadde holt seg på brygga og Koht hadde holt seg på universitetet. Det var derfor synd på land og folk at de to herrer forlot sitt rette element.

Smedal gjengir liknende deprimerede uttalelser av utenriksministeren fra tiden 1. mai inntil flukten. Smedal skrev videre: «Et parti som NS ville i den foreliggende situasjon ha oppstått, selv om Quisling ikke hadde eksistert... NS-partiet var etter den tysk okkupasjon en politisk nødvendighet. Regjeringen Nygaardsvold satte etter 10. april alt på et kort. Ser man på tingene konkret og tar alle forhold i betraktning slik som de forelå i 1940 var denne politikk for risikabel til å fortjene alles tilslutning».

Daværende lagtingspresident G. Moseid gjorde etter Frankrikes kapitulasjon 17. juni 1940, «Forhandl. i Odelt. 1948 s. 653», følgende notat: «Etter i v. det ofte var uttalt og understreket fra tysk hold ville den stilling vi tok overfor Tyskland under krigen og til de forhandlinger som nå ble ført, være av helt avgjørende betydning for Norges skjebne etter krigen».

Stortingets presidentskap skrev i redegjørelse for sitt eget forhold i 1940 den 15. juni 1945:

«Det er i det hele tatt innlysende at utsiktene til gunstige fredsvilkår

for Norge var betydelig større, om en oppnådde en ordning i okkupasjonstiden, som tyskerne gikk med på, enn om det kom til brudd. Skulle Tyskland vinne krigen, ville Kongens og regjeringens handlinger vanskeliggjøre utsiktene for å bevare vår selvstendighet for fremtiden... Det var bare vi her hjemme som kunne ta skritt for å søke bevart en suveren stat etter krigen med tysk seier... Begivenhetene i 1940 fortøner seg annerledes nå enn de gjorde den gang, da de som var her i landet måtte søke å berge land og folk på den måte som for dem sto som den beste».

Sådan resonerte presidentskapet til sitt forsvar. Men det vet at det ikke inntrådte noen som helst endring i den legale tilstand i Norge fra 1940 til 1945. De vet også at forholdene ble vanskeligere og vanskeligere. Men de slipper å svare på det spørsmål: Når i okkupasjonstiden skulle man holde opp med å «berge folk og land»?

De burde svare på det spørsmålet, når de nå er med på å fordømme NS-folk, fordi disse mente at det aldri gikk an å utsette tre millioner mennesker for uanedet ulykker.

Et grunnleggende prinsipp for rettferdighet krever at alle de hensyn, som har bestemt en handling, blir tatt i betraktning. Men nettopp hensyn, som har vært avgjørende for medlemmer av NS, er med hen-sikt blitt utelukket derved, at man har stemplet selve medlemskapet som forbrytelse. Man har derved avskåret undersøkelsen av det spørsmål som foreligger: om det i det hele tatt består noe forbrytersk forhold.

Altså selve det, som skulle bevises.

- 1) militært, politisk og økonomisk.
- 2) Washington leder Europa inn i den tredje verdenskrig.
- 3) USA kraser til seg alle råvarer og lar Europa lide mangel.

Nisseberget at gullavisen i Akersgata skal omdøpes. Avisens tilknytning til begrepet aften er definitivt opphørt, dens hovednummer kommer om morgenen og den såkalte aftenutgave er blitt en tidlig middagsavis. Av denne grunn og med henspilling på bladets eventyrlige gullskapende evne vil det nye navn bli MIDAS-POSTEN. Påstår aprilrykter.

NS-kvinner — Husker De Bredtveit?

Kvinnefengslet på Bredtveit har nå fått en vakker og tiltalende kirkesal. Den ble forleden innviet og ved den anledning uttalte direktøren for kvinnefengslet, Berit Puntervold, sin takk til alle som hadde vært med på å skape det vakre interiør. Takken ble bl. a. rettet til ekspedisjonssjef Gløersen, som i sin svar tale sa, at Bredtveit hadde sterke tradisjoner når det gjaldt nestekjærlighet!

Så dere, som satt der i årene 1945—48 noe til denne neste-kjærlighet? Og har Dere mange gode minner om dem, som hadde ledelsen i disse harde år? Jeg høre spør?

Anna.

Bjørnviksaken og vitneføringen

Lagmannsretten opphever byrettens kjennelse.

Advokat Riekeles — som er oppnevnt som aktor i straffesaken mot tidligere statsadvokat i landssviksaker, advokat Henning Bjørnvik — opplyser til Morgenposten at lagmannsretten har opphevet byrettens kjennelse om vitneføringen. Denne kjennelse gikk ut på at retten skulle høre vitner om forhold som ikke var tatt med i tiltalen, selv om disse forhold var foreldet. Derimot ville retten ikke ha dokumentert to anonyme brev.

Lagmannsretten finner at byrettens første møte i Bjørnviksaken ikke kunne betraktes som en hovedforhandling, og rettens kjennelse for vitneføringen ble således opphevet. Når byretten imidlertid kommer sammen til hovedforhandling, skal retten selv ta stannpunkt til i hvilken utstrekning vitner vil bli ført. Byretten vil få nøyaktig samme sammensetning som under de forberedende møter.

— Hvis ikke lagmannsrettens kjennelse blir påkjært av tiltalte, vil saken bli berammet og vitner innstevnet, forteller advokat Riekeles. Advokat Bjørnvik er som kjent tiltalt for sin opptreden mens han fungerte som landssvikstatsadvokat i Buskerud. Som forsvarer for advokat Bjørnvik møter advokat Chr. L. Jensen.

Justisdepartementet har meddelt retten at det ønskes å ha en observatør til stede under hovedforhandlingene.

forbindelse med den spanske utenriksministers reise til araberstatene opplyses på vel underrettet hold i den spanske hovedstad, at det foreligger planer om en Middelhavspakt under Spanias ledelse. — Kairoavisen «El Ahram» taler allerede åpent om at det bør sluttes en slik pakt av Spania og araberstatene, som alternativ til den påtenkte militærallianse med vestmaktene.

I meldinger fra Lisboa fremheves at Spania bevisst øker sin innflytelse på bekostning av Frankrikes dalende prestisje i Middelhavet.

Tidligere SS-general hevder selv å være masse-morder

Nürnberg: Privat til «8. Mai».

En tidligere SS-general ved navn E. Erich von dem Bech-Zelewski har forklart overfor myndighetene at han er masse-morder.

De tyske myndigheter meddeler at de skal foreta en grundig undersøkelse av generalens påstander. En læge har opplyst at generalen lider av hallusinasjoner. Ved en denazifiseringsdomstol ble han ifjor dømt for terror mot partisaner i Øst-Europa. Påtalemyndigheten mener at Zelewski er fremkommet med sine påstander for å få sin sak opp på ny og deretter få anledning til å renske seg. Han var kommandant i Warszawa under den store polske reisingen i 1944.

Ifjor hevdet Zelewski at det var han som skaffet Göring den gifttablett som han slukte i fengslet natten før han skulle henrettes.

I artikkelen om Borger With

i nr. 14 for 18. april er flere linjer falt ut — så artikkelen er blitt misvisende. Det skulle stå: «Rettshistorien er rik på konjunkturbetonte avgjørelser. Og hvordan skulle det være annerledes? Dommerne er jo ikke mer enn mennesker sier man. Men de burde ialfall heve seg over gjennomsmittet. Folket venter det av en dommer». — På slutten skal det stå: «Er ikke de gamle norske rettsregler om aktsom omgang med andres elendigheter satt såpass tilside at en u-hildet domstol bestemmer at det ialfall ikke skal reageres med straff over herr Harsem som har ment å skride inn til berettiget ivaretagelse av den almene interesse i rettssikkerhet og til varetagelse av en annens tarv.»

Prima nysalta uer Prima nysalta forsk

PRIMA SKINN- & BENRI KLIPPFISK i kilopakker.

PRIMA HEL KLIPPFISK i baller a 50 kilo.

OPPHAKA KLIPPFISK i pakker a 2 kilo eller i kasser a 50 kilo.

KLIPPFISKNAKKER leveres i sekker a ca. 60 kilo.

Otto Ottesen Havneraas A.S

Telegramadr.: HAVNERAAS, Kristiansund N. — Telefon: 1630.

flytning av minner av polakker fra Galizia og den midtære del av Polen til de tidligere tyske områder, som i dag betraktes som polsk jord.

Hensikten med dette tiltak er å bevise at de tyske områdene er helt igjennom polske, hvilket skal brukes til støtte av teorien om at Oder-Neisselinjen er Tysklands endelige grense mot øst. Disse områder har vært forholdsvis tynt befolket etter at de fleste tyskere var blitt jaget derfra etter den annen verdenskrigs slutt.

Den nye masseflytning ble satt i gang ved en forordning i Warszawa den 28. februar i år. Offisielt heter det at flytningene er frivillige. Det lokkes med skattefrifaktelser og med mindre pliktleveranser av landbruksvarer. De som flytter får erstatning for hus og innbo og de utbetales et tilskudd som svarer til to måneders lønn for en industriarbeider.

Ny russisk blokade av Berlin

Frankfurt: Privat til «8. Mai».

Russerne har i de siste måneder bygget en spesiell jernbanelinje for godstrafikk rundt Berlin. I løpet av de nærmeste uker vil man også ha bygget ferdig kanaler, som kan avskjære vanntilførselen til vannveiene i Vest-Berlin. Grensekontrollstasjonene er reorganisert. Alle disse tiltak har ført til forlydender om at russerne i høst på ny vil forsøke å blokere Berlin, hvis de innen da ikke har truffet igjennom Tysklands samling på den måte de ønsker.

Den kommende tøske utenriksminister

Bonn: Privat til «8. Mai».

Det forlyder med bestemthet i Bonn at forbunnskansler Adenauer har bestemt seg for å utnevne den sosialdemokratiske senatspresident i Bremen, Wilhelm Kaisen, til Vest-Tysklands nye utenriksminister umiddelbart etter den såkalte generalavtale er undertegnet mellom tyskerne og de vest-allierte på Tysklands nye frihetsdag, den 17. mai. På denne måte vil han spille Kaisen ut mot de kretser inner det sosialdemokratiske parti som er i mot opprustning. . . .

leveres i tønner a 90 kilo og i halvtønner a 50 kilo til meget rimelige priser.

— samt salta sei i tdr. a 100 kg. og halvtønner a 50 kg.